

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT-LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . 3 > — >	Vidékre postán szállítva:
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . 5 > — >
Helyben házhoz hordva:	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . 4 > — >	Egyes szám ára 4 kr

Vád alá helyezendő miniszterek.

Budapest, decz. 9.

Az alkotmány fenséges védszárnyai alatt a verejtéket izzadó polgárok keserves keresetüknek legnagyobb részét mint tudjuk, oda adják adóba, s ezen anyagi viszonyaikkal aránytalan nagy áldozatokért megkapják az alkotmányos jogoknak gúnyolt polgári joggyakorlatot. — Ez azon egyedüli recompensáció, mit a magyar állam az ő anyagilag tönk szélére jutott szerencsétlen fiainak ígér ugyan adni, de valahányszor az ígéret beváltására kerülne a sor, mindannyiszor tud utat és módot találni, mellyel az alól kibúvik.

Alkotmányos életünk aerájában már elég alkalmunk volt a polgári jogok lábba tiprásának és azok megrablása egész láncolatának legnagyobb felháborodásunkra szem- és fültanui lehetni.

Kezdődött pedig ez leginkább a Tisza regime alatt. Bár sohasem értettünk egyet Tisza Kálmánnal, és így politikai ellenesei voltunk: mégis habozás nélkül kell azt beismernünk, hogy nem hiányzott belőle a politikai szemérem és nem a politikai tisztesség iránti érzés, mert ő mindazt, ami a jogfosztást illette, legalább egy oly lepellel igyekezett eltakarni, a mely eljárásának habár nem is volt képes a salvus conductust megadni, de legalább több ízben a kényszer-eszközök igénybevétele indokoltságának látszatát állítá elénk.

Már Tisza kormányzasi rendszere is nem egyszer sértette a polgárok jogérzetét és nem egyszer gyakorolt politikai jogfosztást, de annyira mégis soha sem ment és nem sülyedt alá, mint mennyire báró Bánffy Dezső miniszterelnök és az ő vak csatlósai sülyedtek.

Azok a hivatali hatalommal való visszaélések, a zsarnokoskodások és jograblások, melyekkel Bánffy alatt naponta találkoztunk — példátlanul állanak a maguk nemében.

Ily dicstelen fegyverekkel, ily aljas eszközökkel még Európa egyik művelt álla-

mában sem harcoltak; ily győzelmek árán még államférfi soha hatalomra jutni nem törekedett, mert ezt politikai tisztesség-érzete és hazája iránti szeretete és azon veszedelmek csirája, melyeket az ilyen eljárás magában rejteget, mely a gyilkos eszközt kölcsönösen könnyen a testvér, az apa és fiú ellen fordítva, minden percben ezek markába nyomhatja: nem engedte.

És pedig azért nem, mert azokat az Isten ésszel és gondolkozási tehetséggel ruházta fel, mellyel az esetleges káros következményeket mérlegelni tudták; szívvel és lélekkel áldotta meg őket, melyek hitvány és önző céljainak tovább követésében a megkezdett utról visszaparancsolták.

Az alkotmányos jog és az egyének politikai szabadgyakorlatuk ily rúttal még soha egy államban sem lett arcul ütve és ily dörén még soha egy ország sem a gyilkos testvér háboru terére kényszerítve, mint ép nálunk a Bánffy-kormány korszakot — de nagyon szomorú s lehet hogy ha ez így tovább folyik — véres korszakot alkotó uralkodása alatt.

Hallottunk hivatalos pressziókról, választói lajstromok meghamisításáról, tudjuk a nyitrai választást és ismerjük a girálfi esetet is.

Már magukban véve egyedül ezen tényezők is elég qualificációval és jogosultsággal bírnának arra, hogy a külömben hajdanta oly elevenen pezsgő, de az elfásultságtól már-már alig lüktető vérünket arczunkba kergesse, de mindezeket feledni lettünk volna hajlandók azon egyedüli okból, mivel az egész országban az ezek által felkorbácsolt kedélyek kérelhetlen megnyilatkozásából hihetni véltük, miként Bánffy et consortes azokból tapasztalatot merítve és a tanulságot levonva, a kárhozatos és romboló utról, melyre őket uralkodási vágyuk — az ő kicsinyes személyes érdekük vezette: még ideje korán lefognak térni.

Ám csalódtunk. Mert a megjavulás

helyett csak a megátalkodottságot és elfajulást találjuk, és a zsarnokság beszünetése helyett csak annak következetes sőt fokozottabb mérvben ismétlődését tapasztaljuk.

Szomorú bizonyosságot tesz eme kijelentésünk mellett a *stomfai választás*.

Nem akarunk a részletekbe belebocsájtkozni; nem akarjuk az ott elkövetett lelketlenséggel párosult embertelenséget reproducálni — nehogy az legyen mondható — hogy mindeme *súlyos és alig elképzelhető vádak csak a néppárt fanatizmusának rémszüleményei*. Nem. Nem irunk mi azokról egy betűt sem. Ehelyett azonban utalunk az oly *komoly, higgadt, tárgyilagos és pártokon kívül álló »Budapesti Hírlap«* hasábjaiiban a választás lefolyását ismertető cikkelyére.

Ha laptársunk megbízhatóságához a kételynek csak szemernyi része is férhetne, noha Bánffy kormányáról sok képtelen dolgot okunk van feltételezni, ilyet azonban még sem mernénk róla állítani, mert a kormány aegise alatt, ott a választási elnökök által elkövetett hallatlan dolgok már nemcsak a hivatali hatalommal való visszaélés és zsarnokoskodás jellegét viselik magukon, de határozottan a *polgárok testi épsége ellen irányuló és egy nyílt lázadás provokálására valló büntetendő cselekményt képeznek*.

Nem szólva a visszaélésekről és nem a névsor hamisításokról, az utóbb jelzett két ténybeli körülmény mindegyike olyan súlyos természetű, melyről a büntető törvénykönyv sem feledkezett el rendelkezni.

Ezen rendelkezés és azon körülmény alapján, hogy az ily dolgok már nem egyszer, de többször ismétlődtek és hogy kormányunk annak elejét venni soha nem tudta vagy nem akarta: az ily barbárságok meggátlása céljából kívánatos lenne, ha az erre hivatott országgyűlési képviselők ily kivételes esetekben kivételes eszközökhöz nyulva — a *választásokért felelős Perczel belügyminiszter és a vele szolidaritásban álló báró Bánffy miniszter-*

elnök vád alá helyezése iránt tennének lépéseket.

Ezen lépésüknek igaz ugyan, hogy két hatalomvágyó ember ambíciója áldozatul esnek, de tekintve a közlegő választásokat, az ország belbékéje, a felkavart kedélyek lecsillapulása egyfelől biztosítva, másfelől pedig a fenyegető gyilkos testvérharcz elkerülve lenne.

Ezt pedig csak a nevezett két miniszter felelősségre vonásával érhetjük el, mely felelősségre vonást követeli a választók érdeke és parancsolja Magyarország alkotmánya. ?

Az államvasuti beruházások a pénzügyi bizottságban.

Az államvasutak mozdonybeszerzési és műhelyépítési költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslat ügyében a képviselőház pénzügyi bizottsága oly jelentést nyújtott be a mely enyhe formában bár, éles kritikát mond az államvasuti beruházásoknál eddig követett eljárás fölött.

A pénzügyi bizottság, ugymond a jelentés, tekintettel arra, hogy a kérdésben forgó szükségleteket a törvényhozásnak már bejelentették s hogy ugyanakkor világos utalás történt arra, hogy a szükséglet az 1894. üzleti feleslegből fog fedeztetni, hozzájárult a törvényjavaslathoz. Azonban súlyt helyez arra — és ez okból helyes tudomásul vette a pénzügyminiszter bejelentését, mely a bizottság által több ízben kifejezett kívánságnak is megfelel, — hogy az államvasutaknál a közelebbi évek folyamán szükséges összes beruházásokra nézve a törvényhozás elé rendszeres, az egész szükségletet feltüntető és az egész fedezetről gondoskodó előterjesztéssel fog járulni. Jövőre tehát az államvasutaknál szükséges építkezésekre, a hálózat karbantartására és forgalmi eszközökkel való ellátására vonatkozó összes szükségletéről a költségvetés keretén belül fog rendszeres gondoskodás történni. A bizottság ez eljárást úgy az államháztartás áttekinthetősége, mint a parlamenti ellenőrzés szempontjából s magának az államvasuti hálózatnak érdekében is egyedül megfelelőnek tartván, egyelőre ajánlja a Háznak,

hogy a halaszthatatlan befektetések fedezéséről a törvényjavaslat elfogadása által gondoskodják.

Deputáció a királyhoz.

Az országszerte oly nagy megbotránkoztatást keltő *stomfai* választásnál elkövetett törvénytelenések megtorlása czéljából mint értesülünk, Stomfáról és vidékéről az ellenzék kebeléből egy küldöttség fog Ő Felsége elé járulni.

Mi magunk részéről, mivel Ő Felségét az alkotmány és a törvények legszigorubb őrének ismerjük: hisszük is, hogy a kérelmezendő jogorvoslásnak meg lesz a kívánt eredménye.

A szövetkezetek mellett.

Minálunk ádáz harc folyik a szövetkezetek ellen, mert ezek a liberális merkantilizmus circulusait erőlyesen keresztetik, Nem így Ausztriában, a mit a következő távirati jelentésből is következtethetünk. Az osztrák képviselőház pénzügyi bizottsága tárgyalta Steinwender indítványát, hogy 500.000 frt vétessék fel ipari nyersanyag-raktárak és áruházaik létesítésének czéljaira nyújtandó 4 százalékos kölcsönök engedélyezése véget. Glanz báró kereskedelmi miniszter megjegyzi, hogy a javaslat alapjául szolgáló eszmét helyesli. Az ipar törvény küszöbön álló revíziója alkalmas fog szolgáltatni, hogy a szövetkezetek hatáskörének az indítvány intenciói értelmében való kiterjesztése eszközöltessék. Így beszél Ausztriában egy liberális hirben álló miniszter, és biztosak lehetünk, hogy ily értelemben cselekedni is fog.

Vidéki hírlapírók Budapesten.

— Saját tudósítónktól. —

Dániel miniszter szívélyes meghívására körülbelül 300 vidéki hírlapíró gyűlt össze vasárnap a kiállítási igazgatóság épületében, hogy személyesen győződjenek meg arról a mesés látványosságról, melyet a kiállítási építkezések már is feltüntetnek.

Fogadásukra Schmidt dr. és Szalay Imre miniszteri tanácsosok, a kiállítás igazgatói, Müller Béla műszaki tanácsos, Gelléri Mór titkár, Alpár Ignác és Schickedanz Albert tanácsosok, a történelmi főcsoport tervezői, Kálnoki Izor, a sajtóosztály vezetője, több mérnök s a budapesti sajtó képviselői jelentek meg. Az egybegyűlteket a kiállítás igazgatói üdvözölték és

Schmidt igazgató a kereskedelmi miniszter üdvözlését is hozta. Ezután a megjelentek 20—20 főnyi csoportokba oszolva megtekintették a kiállítás összes épületeit, csarnokait és műtárgyait, minden csoport élén a kiállítás egy-egy szakfőnöke állott. A legnagyobb csoportot maga Schmidt dr. igazgató vezette; egy-egy csoportot kalauzoltak Szalay Imre min. tanácsos, Müller Béla műszaki tanácsos, Gelléri Mór titkár, Czobor Béla dr., Alpár Ignác műépítész, dr. Kovács Gyula, Fekete József vezettek körül a kiállítási területen.

A bihari gárda (Lovassy Andor, Fehér Dezső, Halász Lajos, dr. Vueskics Gyula) Szalay Imre, muzeumi igazgató vezérlete alatt tette meg körutját.

A kiállítás.

A Széchenyi-szigeten, mely kizárólag a történelmi főcsoportot foglalja magába, az épületes csoport eredetisége már messziről magára vonja figyelmünket. Századok története látszik rajta már kívülről is. Mutatja Szent Istvántól kezdve a közelmúltig a hazai építész-történet legkiemelkedőbb mozzanatait, az Árpád-kori templomot és zárdát, (a jáki apátság temploma és egy kolostori keresztfolysó, melynek udvarán a legrégebb emlékek találhatók majd elhelyezést; a zárdá mellett lesz a felség pihenője,) a középkori lovagvárat (Vajda-Hunyad), a közelmúlt renaissance-épület s az átmenetekben és diszitésekben nevezetesebb építészeti alkotások emlékezetes maradványait, u. m. a segesvári vártornyot, a csütörtökhelyi kápolnát, a bártfai városháza, a friesi-vár, a Thököly-vár, stb. egy-egy érdekes motívumát. A renaissance-udvart remek szobrocskák diszítik, melyek mindannyian egy-egy eszmét, egy-egy jelvényt képviselnek. A csarnokok belsejének csodálatosan változatos tartalma élénk tárja az ezer év kulturtörténetét egyes kimagasló eseményeiben, a mint a hadviselés fejlődésének sokféle mozzanatait, az egyházi és világi műtörténet feljegyezni való eseményeket hagyott hátra, a mint műemlékeink és történelmi kincseinek egymás mellé sorozása a tudás, a vitézség, a munka, a szorgalom maradványait, mint fenmaradt vagy helyreállított emlékeket tárja a kegyeletes utódok szeme elé. A vadászat, halászat és pásztorélet történetének feltüntetésére külön pavillonok szolgálnak.

A mult dicsőséges emlékeinek méltatása után elhagyjuk a szigetet, hogy megismerjük a mai Magyarországot. A Nádor-szigetre vezető ódon hidon áthaladva, felkeressük a kiállítás felső zugát, a kiállítás faluját, az ő érdekes csárdájával, templomával, községházával, isko-

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A két riporter.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

— Tehát ön is volt a »Riadóban«? Ez nagyszerű!

— Talán ön is volt? —

— Persze hogy voltam, mint riporter —

— Én is! —

— Mikor? —

— Ezelőtt öt évvel. —

— Tehát én utánam. Mondja kérem, ismerete a szerkesztő leányát Euláliát? —

— De még mennyire! —

— Udvarolt is neki? —

— De még mennyire! —

— Hahaha, ez pompás! Várjon kérem, elmesélek önnek egy epizódot, mely én és ő között történt. Remélem, azután ön is mesél élményeiből!

— Minden bizonnyal!

— Ugy mondom el, amiként azt később eljövetelem után tárcza alakjában beküldtem a »Riadónak«, a mire — melleleg megjegyezve — a következőket írták a szerkesztői üzenetek közé: »X. I. Zúgfirkásznak: Tárczáját felnégyeltük, máglyára tettük, magát pedig in effigie felakasztottuk a redakcióban a fűzfapoéták s zúgfirkások elremitésére.«

Ezen párbeszéd valamelyik hírlapírói kongresszuson, vidám borozgatás mellett történt, két vidéki író között, kiket a kongresszus szele-

az ország két ellenkező pontjáról hozott össze. Az egyik elkezdé elbeszélését.

*

Eulália kisasszony himezett valamit az ablakmélyedésben s én mint oszonnák után rendszeren, revancheul a legújabb élezlapokból kiollózott anekdotákkal mulattattam őt.

Nem volt valami szellemes mulatság, de Eulália ő nagysága igényeinek teljesen megfelelt s hálából, mosolyogva előjegyzésbe vett a mamánál egy másik oszonnát.

Mikor a »Riadó« szerkesztőségébe riporternek beléptem, kedves elődöm — ki a riporter-ség nagyon is tág terének elhagyását egy bájos kezeckének köszönheté — a következő jóakaratu tanácsokkal szolgált:

Sziklay szerkesztő ur derék ember, csak a jövedelem — elosztás helyes elvével nincs tisztában riportereivel szemben. Udvaroljon a leányának, akkor jó dolga lesz, mert a mama fennhatósága még a szerkesztőség légkörében is érezhető. Ismerje és becsülje meg azonfelül Janót, a házmestert.

Nos én udvaroltam Euláliának, bókoltam a mamának s megismertem Janót, a házmestert.

Talán mondanom sem kell, hogy Janó barátunk valamelyik ősapja Szwatopluk alatt fogyasztotta volna a nemes burgonyát, ha Diane admirál valamivel hamarébb születik.

A veszekedő nemzetiségek példát vehettek volna az én és Janó között fennálló békés viszonyról, az igaz, hogy ennek meg volt az alapos oka.

A »Riadó« vékonypénzü riporterei előtt a pufók Janó éppen úgy imponált, mint egy szalmaszálon eviczkelő báró előtt egy aranyláncos bankár.

Janó tőkepénzes volt. Nagy dátum idején magas kamatláb mellett hitelezett s bonifikáció fejében az Eulália és mamája között lefolyt családi értekezletekről díjtalan tudósításokkal szolgált.

Tehát udvaroltam Euláliának, miként egy riporter udvarolni képes, még pedig ijesztő eredménnyel. Pedig ha egy bizonyos eshetőségre gondoltam, hideg borzongás futott a hátamon keresztül. Nem hiában voltam éhes riporter, de azt nagyon hamar konstatáltam, hogy Euláliácska szépsége korántsem áll arányban a bő oszonnák jóságával, de azért nem mulasztottam el egyszer sem végig enni az oszonnákat.

Hogy a mama és leánya szerény személyben több parthie képességet láttak biztosítva, mint elődeimben, azt én ő nagysága Eulália rohamosan szaporodó évszámaira vezettem vissza. Annyi bizonyos, hogy riporter-ségem aerájának fénykorát éltem, midőn, mint említém Eulália előtt csillogtattam szellememet.

Előző nap a Janó felé »Informations-Bureau« révén tudomásomra jutott, hogy a mama taktikai fondorlatainak szálaít, egy döntő ebédnél óhajtott összpontosítani.

És csakugyan a mama előzékenyen hozta búcsúzáskor tudomásomra, hogy igen szerencsések lennének, ha . . . En részemről valónak nyilvánítottam a szerencsét s eltávoztam.

Amde nem úgy vala az megírva a sors

lájával, kórházával s tüzőtelepével. A különlegességek részben történeti érdekűek, főleg azonban mint a gyanánt szolgálnak arra nézve, hogyan építsen a legkisebb falu kórházat, tüzőtelepet, községházát és iskolát. A háziipart külön csarnok mutatja be, a templom körüli vásárbódék pedig alkalmas fognak szolgáltatni nevezetes háziipari különlegességeink forgalmába hozatalára. A faluban látni fogjuk Magyarország néprajzát, az egyes vidékek típusait, a mint ezek a nép hamisítatlan otthonában kifejezésre jutnak.

A háziipari csoportok után következik az őstermelés az ő számtalan csarnokaival és pavillonjaival.

A határmezsgyét azonban Bosznia és Hercegovina külön kiállítása foglalja el igen nagy területen.

Az őstermelés befogadására szolgálnak a következő főbb épületek: a nagy mezőgazdasági csarnok, a selyemtenyésztés, a vízépítészet, az erdészet, meteorológia, a dohányjövődék, a tejjgazdaság, a kertészet, a szőlőszet, borászat, a ménesbirtokok pavillonja és az időleges kiállítások csarnoka. Ide tartozik még (a hid mellett elhelyezett) halászati pavillon s még több magánpavillon, u. m. Koburg herceg, Frigyes főherceg, gr. Batthyány, Földváry gazdasági pavillonja, Mauthner kertészeti pavillonja, tej-elárusító- és fa-pavillonok.

A mezőgazdasági csoport és az igazgatósági épület közötti rész a horvátoké. Nagyszabású ipar- és mezőgazdasági csarnokban fogják termelésük erejét bemutatni. Lesz külön műcsarnokuk, borászati és kóstolócsarnokuk és erdészeti pavillonjuk.

Lejebb haladva a kényelmesen berendezett igazgatósági épület felé, utban találjuk a szivattyutelepet, melynek az a rendeltetése, hogy a tüzvédelmi intézkedéseket a legnagyobb mértékben biztosítsa; az igazgatósági épület mellett van a rendőrkapitányság épülete, egy dunai halászcserda, az aquarium, a kereskedelmi tengerészet és a folyamhajózás helyiségei, mely utóbbi számára az eddigi új koresolyacsarnok alakították át.

Visszatérve az erdészeti csoport végállomásához, a területen egymás mellett találjuk a mezőgazdaságból fejlődött két hatalmas iparágának pavillonját, a cukor-iparét s a malom-iparét.

A Ganz-gyár pavillonjával kezdődik az ipari csoportok bemutatása. A nagy Ganz-féle gyár, mely a vas-fém- és gép-ipar, az elektro-technika s a waggon-gyártás terén fogja hatalmas erejét feltüntetni, méltóképen kezdi meg

az ipari csoportokat. Körülötte sorakoznak a *bihar-szilágyi petróleum-ipar*, a budapesti ásványolaj s a magyar petróleum-ipartársulat apró pavillonjai, melyeknek tartalma szintén új és érdekes lesz a szemlélő nagy közönségre nézve.

A régi iparesarnok megújítva és kibővítve foglalja magába a nagy ipari csoportokat, u. m. az élelmi cikkek és szeszes italok, a vegyészeti, az agyag- és üveg-ipar, a bőr-, ruházati és szövő-iparok, az arany-ezüst művek és apró-áru ipar, végre a butor-ipar és dekoratív lakberendezések nagyarányú csoportjait.

A kiállítás baloldali területén is folytatódik a hazai iparnak bemutatása.

A közlekedési csarnok, (170 méter hosszú és 40 méter széles) mely a magyar államvasutak kiállítását is magában foglalja, főleg a vasutak terén oly érdekes tanulságos gyűjteményt mutat be, mely iránt a szakkörök már most is méltán érdeklődnek.

A kazánház mögött a 14,000 m² területű gépcarnok a hazai mezőgazdasági és ipari gépeken kívül a kétoldalt elfutó karzaton a munkagépeket fogja működésben bemutatni. A magyar államvasutak gépgyárának pavillonja e hatalmas ipartelep sokoldalúságát és sikereit fogja feltüntetni; a papír-ipar és a sokszorosítói-iparágak (könyv- és könyvnyomtatás, fényképezés stb.) pavillonja számos gépet fog a közönségnek bemutatni.

A nyomdával majdnem szembe kerül a sajtó- és közművelődési pavillon, mely az egész közművelődési csoportot (irodalom, könyvészet, tudományok, irodalom és közművelődési egyesületek és intézetek, statisztika és sajtó) felöleli. A sajtó munkásai számára külön kényelmesen berendezett dolgozó- és fogadóhelyiségek lesznek rendelkezésre.

A terület csucsába esik az építő-ipar csarnoka, mely az utolsó időben oly nagy mértékben fejlődött építő-ipar és a vas- és fém-ipar befogadására van szánva. Ekörül sorakoznak a járművek csarnokai, a posta-, távirat- és telefon-pavillon s a nagyarányú bányászati és kohászati csarnok, mely utóbbi a vas-, fém- és kőszénbányászat eredményeit fogja elének tárnai. A bányászati és kohászati csarnok kiegészítésül szolgálnak e környék pavillonjai, a rimamurányi, salgótarjáni, a szab. osztrák-magyar államvasutársaság uradalmi, az urikány-zsilvölgyi, Unió vasmű, magyar ált. kőszénbánya, Nobel dinamitgyárának pavillonjai s ezek között egy-két más csoportból ideszorult kisebb pavillon.

Az oktatásügyi csarnok, egy szép görög

stílusú nagy épület, mutatni fogja, hogy a tanügy terén az utolsó negyedszázadban rendkívül sokat haladtunk. Ide tartozik még a közelben levő tornacsarnok s a faluban elhelyezett minta-népiskola.

A közoktatásügyi csarnok mellé került az igazságügyminiszterium pavillonja, mely a fegyházi ipar, a börtönrendszerek feltüntetése, főleg pedig a törvénykezési épületek feltüntetése terén fog sok érdekes látnivalót nyújtani.

Ugyanezen a tájon lesz a vidéki sörgyárak kóstoló-fülkéje, kapcsolatban a hazai szalámi-gyárak termékeinek áruba bocsátásával.

Az egészségügy a régi műcsarnokba kerül, e mellett a mentők pavillonja, a balneológiai pavillon, a gyermeknevelésügyi pavillonja és a mentők pavillonja együttesen fogják az egészségügyi csoportot képezni, s mindegyik a saját különlegességeivel kiapadhatatlan forrása lesz az érdekes látnivalóknak.

Hátra van még a kiállítási korzó ismertetése. Ez az igazán nagyszabású disztér a közönség szórakoztatására van szánva. Az iparcsarnok előtt hatalmas ballusztrádok emelkednek. Az e között és a második főbejárat közötti tér remek diszkertet fog képezni, melyen legjobb kertészeink vetekednek majd egymással művészetük bemutatásában. Balra emelkedik az ünnepélyek csarnoka a nagy ülések, hangversenyek, esetleg ünnepi bankettek számára. — Ugyanebben lesz az előadó-művészet kiállítása csoportosítva.

Jobbról és balról a négy kőbányai sörgyár vendéglője, a korzó mentén pezsgőpavillonok, egy elegáns kávéház; a közepén, a zenepavillon körül, apró, stilszerű elárusító-bódék (szivar, virág, ujság stb. számára) s elől a korzó főérdekessége, a *fontaine lumineuse*, a színes szökőkút, mely nagyobb és impozánsabb lesz, mint az eddigi országos kiállítások hasonló alkotásai és színes villamos fényt szóró sugarai szivárványként fogják esténként beragyogni az egész kiállítást és ennek közönségét.

Ime ez a kiállítás általános képe — meglehetősen szárazan rajzolva.

Ha azonban a képzelet segítségével hozzávarázsoljuk az eleven képet, az életet, a ragyogást, a fényt és a szórakoztatást is, melyről kellőképpen gondoskodva lesz, magunk előtt láthatjuk az ezredévi ünnep középpontját, mely méltó minden magyar ember s az egész művelt világ érdeklődésére.

A kiállítási építkezések mostani félig kész állapotukban is meghatározó benyomást tesznek a szemlélőre. De nem halgathatjuk el azt a — megjegyzésünket, hogy az épületek na-

könyvében, hogy én végig élvezem ama bizonyos ebéd előreláthatólag remek menüjét.

Széles körű riporter ismeretségeim egyik alakja ugyanis egy erzsébeti francia bonne volt.

Amit az Eulália jourjain aesthetikai érzésem rovására elviselnem kellett, bőségesen kárpótolva lett a kis hamis szemű Clairenél, mivel csakhamar megismertük az amour fogalmának összes kellemes és szép variatioit.

A kis szösze Clairevel közös örömmel elhatároztuk már, hogy piros pünkösdi napján a zugligetben fogjuk élvezni a májusi idyll poezisét.

Szobám csendjében — amint tisztázni kezdém gondolataimat — azon rettenetes felfedezést tettem, hogy a döntő ebéd és pünkösdi napja — könyörtelen véletlenséggel — tökéletesen egyforma számmal van jelezve a debreczeni kis kalendáriumban.

Ah mit kelle nekem ez este átelnem!

Ha Schoppenhauer, a nagy psychologus, átéli mindeme gyötrelmeket, tapasztalatait bizonyára a „Gyomor és szív harcza” című hat kötetes munkában örökítendí meg az utókor számára.

Azt nagyon jól tudtam, hogy a kis bonne nem tartozik azok közé, akik elhatározásukról egykönnyen lemondanak, de jómagam is többre becsültem az ő fitos orocskáját Eulália összes bájainál s így a kecsgető ebédre végre is lemondtam az Amorka védszárnyai alatt elöltendő kirándulás gyönyöreire.

Néhány nappal pünkösdi előtt beállítottam a kis Clairehez. Motoszkált valamit a toilette fiókjában, mikor beléptem hozzá.

— Ah bonjour, bonjour

— Monsieur!

— Mademoiselle!

Egy kacaj s egy czuppanás vegyült el a kis asztalkán tik-takkoló órácska zajába.

Ilyenkor, mikor a kis puha fehér kacsókat szorongatám s a pajkos szemekbe néztem — a kis szoba légkörében mindent, mindent feledtem, még Eulália dicső oszonnáit is.

— Tehát holnapután — beszélt a kis hamis — csak akkor is olyan aranyos jó idő legyen, mint ma.

— Hihetjük, hogy szeretnek minket az egek!

— De Falb rosz időt jósol ám; kritikus napot!

— No akkor nyugodtan alhatunk, biztosan a legszebb idő lesz; de tudja-e azt, édesem, hogy én megvagyok invitálva egy pünkösdi ebédre?

— No persze! Ugyan kihez? Abból ugyan semmi sem lesz!

— Persze, hogy nem, de képzelje, egy hölgy . . .

— Egy hölgy? És ki legyen ő?

— Találja ki?

— Fiatal?

— No tudja az az igényektől függ — nekem nem fiatal.

— Hm, hm . . . Nem . . . i a?

— De olyan . . . lia.

— Talán . . . lália?

— Isten bizony Eulália.

A kis pajkosnak karcsú derekát át kellett ölelnem, nehogy nevető göresöket kapjon. Ki-

pirúlva a kacagástól, pihegett karjaim között. Gyönyörű volt! Meg kellett csókolnom.

S ő tovább kacagott, lábacskaival toporzékolt s egyre hangoztatta: — Óh Eulália!

— Ne bántsa szegényt — válaszoltam én — most bizonyosan a mandolát tisztítja ahhoz a süteményhez, melyet én kivételesen nem fogok elfogyasztani.

— Bizony nem! Már minden rendben van, holnap készen lesz a ruhám, szabadságot már kaptam, megjegyzendő, hogy maga rokonom!

— Abban nincs is semmi lehetetlenség — mondtam én ravaszul — apám sokat utazgatott Frankonban. Hanem egy bökkenő van még a dologban: nekem ki kell magamat mentenem Liácska előtt, még pedig valami alapos hazugsággal annyi bizonyos, de mivel, mivel . . . ?

— Persze, persze az oszonnák!

— És jó hírnevem az öregem előtt . . . De megvan!

Ez jó lesz! Györben lakik egy ügyvédbojtár barátom, irok neki azonnal; expressz, hogy küldjön egy sürgönyt az apám nevében, olyan tartalommal, hogy rögtön haza kell mennem családi ügyben.

— Ez nagyszerű! Látja, milyen okos maga! Okos, okos . . .

— Ugy-e? Nos hát előlegezzen még egy puszit holnaputánig.

És a kis asztalkán tik-takkoló óra zajába ismét elvegyült egy csók édes zenéje. Az ablakon beözönlött a szerelmes májusi levegő. Madarak csipegetek levelek zörögtek s mintha Amorka szárnya csattogott volna a virág dus lombok között . . .

gyon sűrűen vannak egymás mellett és a (történelmi csoportot kivéve) feltűnő izléstelenség-ről, a barokk és czipf sülyedéséről tesznek bizonyosságot.

Bankett.

Csaknem két órai és 6—8 kilométernyi séta után, a nem éppen barátságos időben, a debreczeni csárdában gyülekezett a hatalmas társaság, a hol a kiállítási igazgatóság vendége volt.

A kedélyes hangulatban a harmadik fogásnál a házigazda, Schmidt igazgató állt föl s melegen üdvözölte a vidéki sajtó képviselőit a kiállítás elnöke és alelnöke nevében. Mélyen érzett köszönetét fejezi ki maga is azoknak a férfiaknak, a kik nem sajnálták a fáradságot, hogy a nemzeti ügy sikere érdekében messze vidékről, párt és nyelvre való tekintet nélkül itt megjelentek. Az az ünnep, melynek kerete a kiállítás lesz, nem egy pártnak, nem egy nemzetiségnek, hanem az egész magyar hazának lesz az ünnepe. Hogy az legyen, ahhoz erősen hozzájárulhatnak önök, a kik hírét viszik az országba ennek a nagy nemzeti munkának. Ennek a munkának sikerére és ennek a munkának a munkásaira, a vidéki sajtóra emeli poharát.

Hindy Kálmán, Lovassy Andor, Rákosi Jenő, Barát Ármán, Deési, Horváth Gyula mondtak még felkészítőket.

A kedélyes ebéd 3 óra tájban ért véget.

A kongresszus.

Délután 4 órakor kezdődött a vidéki hírlapírók kongresszusa az Otthon körben. Rákosi Jenő, a kör elnöke szíves szavakkal üdvözölte a vidéki sajtó képviselőit, mire Hindy Árpád, az értekezlet elnöke, megköszönte az Otthon elnökének a szíves vendéglátást, majd a kongresszust megnyitottan nyilvánította.

Fehér Dezső bemutatta a Nagyváradon tartott hírlapíró-gyűlés jegyzőkönyvét, a mely határozatilag kimondta a vidéki hírlapírók szövetkezetének szükséges voltát s a mai kongresszus összehívását elhatározta és indítványt terjesztett elő, a melynek legfőbb pontjai ezek voltak: Az értekezlet mondja ki, hogy a vidéki hírlapírók szövetségét szükségesnek tartja s küldjön ki bizottságot az egyesülés alapszabályainak kidolgozására.

Néhány fővárosi újságíróbarátja megbízásából felszólalt most Székely Béla dr., arra kérvén az értekezletet, hogy ne foglalkozzék kizárólag a vidéki újságírók egyesítésével, hanem karöltve a fővárosi újságírókkal, iparkodjék országos hírlapíró-segítő-egyesületet alapítani. Ezt

az eszmét szóló már megpendítette az Otthon legutóbbi közgyűlésén s itt az ideje, hogy megvalósíttassék a vidéki újságírókkal egyetemben.

E két indítvány közül, hogy vidéki vagy országos legyen-e a hírlapírók szövetkezete, igen élénk vita fejlődött azután.

Hosszas és szenvedélyes vita után Horváth Gyula, az Otthon alelnöke mondotta el véleményét. El kell határozni, hogy az egyesület megalakul s meg kell állapítani, hogy tagja lehet mindenki, a ki bizonyos föltételeknek megfelel. Az országos hírlapírók egyesületének tagja lehet mindenki, a ki valamely lapnak rendes munkatársa; az aztán mellékes, hogy van-e még más foglalkozása is, vagy sem. A vidéki újságírók elkülönítésében nagy veszedelem rejlenék a sajtó fejlődésére. A cél csak egy: a sajtó tekintélyének emelése és támogatni a vidéki sajtó munkáit csak a fővárosnak erkölcsi erejével lehet hathatósan és igazán. Az országos szövetséget ajánlja figyelmébe az értekezletnek.

Fehér Dezső erre visszavonta a maga indítványát, mely különösen a fővárosi írók körében heves ellenzésre talált és az értekezlet Horváth Gyula indítványára szavazás nélkül elhatározta, hogy elvben elfogadja az országos hírlapíró szövetség eszméjét és a módoszatok meghatározására, valamint az alapszabály kidolgozására bizottságot küldött ki, fővárosi és vidéki újságírókból egyenlő számmal. A bizottság tagjai lettek:

Horváth Gyula, Lázár Béla, Sziklay János, Kemeckey Jenő, Porzolt Kálmán, Schwarz Ármán, Kenedy Géza, Székely Béla, Szatmári Mór mind a fővárosból; a vidékről: Hindy Árpád (Kolozsvár), Kubinyi Zsigmond (Szeged), Brankovics György (Arad), Lovassy Andor, Forrai Andor (Debreczen), Lenkey Lajos (Pécs), Szávay Gyula (Győr), Barát Ármán (Temesvár), Timkó József (Kassa), Ungár Adolf (Kassa), Fehér Dezső jegyző, Halász Ferencz (Ipolság), Vadász Lajos (Gyöngyös).

Horváth Gyula mindjárt bejelentette, hogy 500 frt évi járulékkal támogatja a szövetkezet alapítását, az opera pedig egy előadás jövedelmét ajánlotta fel e célra. A bejelentést éljenzéssel fogadták s ezzel véget ért a vidéki újságírók első kongresszusa.

*

Ugy a kiállítási ebéd, mint az értekezlet csak meglepte az elfogulatlan szemlélőket, ez a türelmetlenség s szenvedélyesség mely egymás lehurrogatásában nyilvánult. »Eláll!» »Abczug!» s más efféle kiáltásokkal iparkodtak elnyomni minden egyesnek nem tetsző vélemény-nyilvánítást.

tást. Forrását e sajnálatos tüneménynek abban látjuk, hogy az újságírókban nagy mérvű az önzés, önhittség és ebből kifolyólag — egymásnak nem becsülése, a szabad véleménynyilvánítás meggátlása. Reánk legalább igen rossz benyomást tett, hogy az ebéd Szokolait és egy vidéki újságírót, a kongresszuson pedig egy lelkes nyiregyházai hírlapírót igen feltűnő tiszteletlen módon hallgattattak el. Különben — nem esoda. Ahol sok az okos ember mindenik beszélni akar.

A kongresszus határozatát elég jó kezdetnek tartjuk. Erdemlegesen hozzá szólni majd akkor fogunk, ha a választmány munkája nyilvánosság elé kerül.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

December 9.

A mai ülés a stomfai választásnál előfordult hallatlan visszaélések pertraktálásával vette kezdetét. Hárman is jelentkeztek az elnöknel, hogy napirend előtt szövé akarják tenni a stomfai gyalázatoságokat: Holló Lajos, Péchy Tamás és Makkfalvy Géza, Szilágyi elnök azonban a felszólalásokat — *nem engedte meg*. Így miután a ház döntött a kérdés fölött s a miniszterelnök, tekintettel a jobboldal üres padsoraira, nem forszította szavazásig a dolgot, hanem kénytelen kellett beleegyezett a napirend előtti felszólalásokba.

A stomfai visszaélések.

Elsőnek Holló Lajos szólott. Az ellenzék megdöbbenése s óriási megbotránkozása között pertraktálta azon gyalázatos visszaéléseket, kegyetlenségeket, melyeket Stomfán a kormány pribékjei véghezvittek s *már nem is az alkalmánosság, hanem az emberi méltóság, emberszeretet s humanizmus nevében tiltakozott azok ellen.*

A rabszolgákkal — ugymond — akik csupán csak árutárgyat képeznek, nem bánnak ily

Folytatás a mellékleten.

Másnap Euláliánál voltam, mikor betopant a sürgönyhordó.

— Vártalak! — mondtam magamban, de azért csodálkozó arcot vágtam.

— Távirat, nekem? . . .

Felbontottam és kétségbeesett szinpadi poset csináltam.

A mama s lánya duettben — remegtek, kíváncsian várták a sürgöny tartalmát.

— Mi az? Mi van a táviratban?

Azután megmutattam a sürgönyt. Mindamelllett, hogy Eulália mamája egy jövődöbeli anyós minden képzelhető intrikájának birtokában volt — a kezemben levő corpus delictivel szemben naivnak bizonyult.

Eulália könnyezni látszott.

— Pedig milyen szép lett volna, ha együtt tölthetjük az ünnepeket! — mondá.

— Igazán sajnálom, hogy nem úgy történik, de mit csináljak? A családi ügy bizonyára fontos, nagyon fontos . . . magam sem tudom, hogy mi lehet, de azt hiszem, valami örökösödési ügy.

Ez hathatós érv volt a mama előtt.

— Persze, mi is belátjuk, hogy az utazás elmulasztatlan s így le kell mondanunk.

— A döntő ebédéről! — gondoltam magamban.

— Atkozott sürgöny! — folytattam — hogy elrontotta ünnepeimet! — Gondolatomban azonban — Muki barátomnak ügyességeért — egy láda trabuccót terveztem küldeni.

Sok mentegetődzés, sajnálkozás után, végre sikerült a szivélyes családot hátam megett hagyni.

Beszaladtam még a redactióba s előmutattam a sürgönyt az öregnek s hogy nagyobb nyomatékot adjak a dolognak — gázsimat is kikertem.

Bementem Janóhoz is, holmi hátralékos hitel ügyletek lebonyolítása végett.

— Hova megyünk urficskám? — kérdezte az öreg róka.

— Megyek az apámhoz Győrbe.

Janó erre hunyorított egyet szürke szemével.

— Sak hamis legin az urficska!

— Miért Janó bácsi?

— Hehehe! Hát a Lóli kisasszonyka? Hehehe!

— Mondom, hogy az apámhoz megyek, fontos családi ügyben.

— Jól tudok én hehehe! Sak hamis legin.

Bizonyosan Erzsébet-téri kollegája informálta a vén ravaszt, muszáj volt egy ezüst forinttal újból kibérelni sympathiáját, mely a jelen körülmények között nem volt éppen megvetendő dolog.

Azután repültem az Erzsébettérre.

*

Jupiter Pluvius nem mutogatta felhőit, a májusi égbolt tiszta azurja mosolygott le reánk. A liget illatába elvegyült a nap szerelmes melege, a zöld gyepek között színes virág tarkázott már.

A kis bonne a zöld gyepre terített felsőkabátomon pihenő egy rózsabokor tövében, szőke fűrtjei a sötét levelek közé vegyültek.

Összefutkostuk már a liget gyepes utjait,

virágot téptünk, lepkét kergettünk s most fáradtan ültünk le a reggelihez.

Pompás étvágyunk volt!

A kibontott csomagból előkerült néhány doboz szardínia, sajt s egyéb étvágygerjesztő dolog s mi gőzerővel hozzáláttunk az evéshez.

Claire éppen egy darab szalámmal küzdött, én a lágy czipóból szeltem le egy darabot, szóval a legfestőbb tableaut képeztük, midőn zörgést hallottunk a közeli bokorban.

Mindketten az idyll hatása alatt állottunk.

— Ah talán valami őzike? — mondá a kis szőszke.

— Talán valami gerle pár? mondtam én.

A másik pillanatban mindketten kiábrándultunk, de különösen én, mert miként a felhőtlen égből lecsapó villám szikra, jelent meg Eulália sylphid termete a vadrózák között, szemének villogása gyilkosabb volt a samum szelénél. A háttérből a mama és a tata ballagott elő.

Az ördög hozta ide őket. Egy pillanatig Lóthként bámultam a kedves familiára, aztán lekaptam kalapomat s udvarias hangon, jóreggelt kívántam.

Az öreg morgott valamit, a mama és leánya főhajtás nélkül vonult tova. Azt hiszem úgy érezhették magukat, mint — Napoleon Waterloo után.

A kis bonne alig bírta már visszatartani kacagását:

— Nem . . . ia?

— De sajnos . . . lia!

— Ah Eulália!

— Könnyű magának — folytattam — de én

vérlezítő módon, mint bántak Stomfán a választókkal, kiket télviz idején 38 órán át kényserítették arra, hogy a szabadban tanyázzanak étlen, szomjan, még azt sem engedték meg, hogy tüzet rakhassanak s melengethessék megémbéredett tagjaikat.

A kormánypárt mosolya.

A kormánypárt ezeknek hallattára is előszedte régi, megszokott fegyverét s mosolygott ez undok dolgokon is. Ez a hallatlan cinizmus azután vérig fellázította az ellenzékét.

— Még van pofájuk nevetni?

— Utonállók sem bánnak úgy a néppel!
— Hóhérok!

— Liberális inkvizíció a katolikusok ellen! zugott, kiáltozott az ellenzék s a felháborodás oly fokra hágott, hogy Holló Lajos perczekig nem folytathatta beszédét s az elnök alig bírta a rendet helyreállítani.

Inkább töröljenek el minden alkotmányoságot, folytatta Holló nagyhatású beszédét, mintsem ilyen, a legsötétebb abszolutizmust is megszegényítő eszközökkel, a legnagyobb brutalitással, vandalizmussal tartásuk magukat a hatalmon.

Tiltakozunk az ilyen választások ellen s módját fogjuk ejteni annak, hogy az ilyen kormány elsöpörtessék arról a helyről, melyet csak bitorolni tud.

Zugó éljenzés kísérte Holló beszédét s mint mérgezett hegyü nyilak röpökdték a kormány felé az aposztrofáló megjegyzések, melyeket bizonyára egyik miniszter sem fog ablakába tenni.

Makkfalvai Géza, majd **Péchy Tamás** foglalkoztak ezután azokkal a kegyetlenkedésekkel, melyeket a liberálisták nagyobb dicsőségére véghezvittek.

— A gazda ember még a marhájával sem bánik úgy, mint Stomfán a választókkal bántak! jegyezte meg Makkfalvai, kinek beszéde alatt az izgatott jelenetek többször megújultak.

— Az ilyen gazembereket le kell lőni! kiáltotta kigyult arccal Ivánka Oszkár.

Ugy Makkfalvai, mint Péchy Tamás csatlakoztak Holló Lajos tiltakozásához

befejezettnek nyilváníthatom a dicső ozonák programját! Bizonyosan az a gonosz Janó árult el, kiátkozom a világból az egész tót nemzetiséget!

No lássa — folytatta a kis szőke, folytonos nevetés között — Falb még sem hazudott, azt hiszem meg van elégedve a mai kritikussal nappal?

En válasz helyett mellé ültem és körülöttem s elcsókoltam ajkáról a kacaját. A szerelmes májusi fuvalom legyezett bennünket, madarak daloltak, levelek susogtak...

Az író befejezte elbeszélését s így szólt collegájához ki épp egy piccoló kávéban zörgette kanálát.

— Eddig tart az én mesém s most beszéljen ön, kedves utódom!

— Az én mesém rövid... igen rövid, de mégis nagyon igaz: Uram, én nőül vettem Enláciát!... — Ah!... *Pagliacco.*

Apróság.

Mire vár. A jogász ittasan bandukol haza felé. Elcsúsz, belepottyan a sárba és ott is marad. Meg se próbálja, hogy fölkeljen.

— Hát ön mit csinál? — kérdi egy mellette elhaladó uri ember.

— Várok, amíg fölszár az utca.

A falusi böles. Vidéki atyafi böleskedik a városban:

— Furcsa világ! Olyan fogat is van, hogy négy embert húz egy ló, meg olyan is, hogy négy ló húz egy embert.

Olay Lajos kérte ezután a házat, engedje meg, hogy egy rövid nyilatkozatot tehessen. Ő, ugymond, bizik a legalkotmányosabb királyban, aki esküt tett a törvények megtartására s hiszi, hogy a Stomfán elkövetett törvénytelen ségek után az ilyen kormányt elcsapja.

A miniszter tagadása.

Az ellenzék támadására Perczel belügyminiszter válaszolt. Természetesen, tagadott minden visszaélést s azt mondá, hogy a választás rendben folyt le...

Ez izgatott bevezetés után a ház a napirendre tért át.

Minden vita nélkül úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta a ház az egy millió egy koronának az ezredéves ünnepélyek alkalmára való veretéséről; az 1881. évi LXX., illetőleg az 1889. évi XLIII. t.-cikk hatályának meghosszabbításáról és a jelzőlogos kölcsönkövetelések bizonyos átruházásánál adandó bélyeg és illetékkezdvevényekről szóló törvényjavaslatokat.

A m. kir. államvasutaknál folytatólagosan eszközzendő mozdony beszerzések és műhelyépítés költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál **Kossuth Ferencz** szólalt fel. A törvényjavaslat benyújtása is azt igazolja, hogy budgetünk nem reális alapokon áll s a szükségletek ily uton való kielégítése a költségvetés meghamisítása. A törvényjavaslatot nem szavazza meg.

A ház többsége **Lukács László** pénzügyminiszter felszólalása után a törvényjavaslatot elfogadta.

A részleteknél **Kossuth Ferencz**, **Polónyi Géza** és **Lukács László** pénzügyminiszter szólaltak fel, mire a javaslat részleteiben is elfogadtatott.

A ház ezután a kisebb tárczák költségvetéseinek tárgyalását folytatta.

A horvát ügyekben elsőnek **Remete Géza** szólott, majd **Lukács Gyula** foglalkozott a közjogi sérelmekkel s különösen felhívta a kormány figyelmét a Horvátországban élő 150,000 magyar sorsára, kiket erőszakkal elakarnak horvátosítani.

Thaly Kálmán személyes felszólalása után **Horánszky Nándor** beszélt. Főleg a horvát bán politikájával foglalkozott s élesen elítélte a zágrábi botrányokat. A megtorlást nem tartja elfogadhatónak, mert egy elitélő királyi kéziratnak nagyobb súlya lett volna minden büntető jogi megtorlásnál.

Csatlakozik **Hodossy** határozati javaslatához.

Horánszky volt a majdnem öt napig tartó horvát vitának utolsó szónoka s a jobboldal megkönnyebbülten lélegzett föl, midőn elnök a vitát bezárta.

Az ellenzéki szónokokkal **Josipovich Imre** horvát miniszter vette fel a polemiát, bizonyítgatva, hogy a horvát viszonyok mindenképpen megfelelnek a közjogi törvények szellemének.

NAPTÁR.

— Deczember 10. —

Kedd. Róm. kath. Melkiadess pp. Prot. Judit. Gör. kel. Uj István. Izs. 28.
Nap két 7 óra 19 p., nyug 3 óra 54 p. Hold kelte 0 óra 17 p., nyug. délután.

Decz 12. Jogász piknik.
" 15. A berettyó-ujfalui izr. nőegylet bálja.
" 15. A Szigligeti társaság matinéja.
" 15. A 48-as népkör felolvasó-estélye.
" 18. A vármegye rendes évnegyedes gyűlése délután 9 órakor.
" 29. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet sorsjegyhúzása.
" 30. A vármegye tisztújító közgyűlése.

Tudós kisasszonyok.

*Vlassich miniszter érdeme,
Neki rójja fel majd Cló —
Az ő nagyságát hirdeti
A nőemancipáció.
A kisasszony nem főz tovább,
Mert hát ő egyetemre mén —
Ez a legujabb alkotás
A közoktatásügy terén.*

*X kisasszony doktor leszen
És hire lesz hamarosan —
Megmondja, ha a betegnek
— Tegyük — számárhurítja van.
Pápaszemet hord, kocsin jár,
És résztvevön csüng betegén —
Ez a legujabb alkotás
A közoktatásügy terén.*

*Z. kisasszony sikeresen
Elvégzi az egyetemet,
Hazajön s a Bémer téren
Egy patikát nyit, vagy veset.
Tudja minő orvosság kell,
Hogyha árpa nő a szemén —
Ez a legujabb alkotás
A közoktatásügy terén.*

*És Ipszilón asszonyka a
Katedrán tart előadást —
U csillagásztant tanít,
Férje pedig himzést, szabást.
Sokszor el-el civakodnak
A Marson s Gönczöl sákerén —
Ez a legujabb alkotás
A közoktatásügy terén.*

*És így lesz ez majd ezután —
Nők uralják a helyzetet,
A nő lesz az ur a háznál,
Nő keresi a kenyeret.
A férj pedig varr, főz, vasal,
Kenyeret süt hét elején —
Ez a legujabb alkotás
A közoktatásügy terén.*

Arpadus.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

Vidéki hírlapírók kongresszusa.

— Rendetlen tudósítónktól. —

A vidéki hírlapírók kongresszusa tegnap folyt le a fővárosban s erről lapunk más helyén közlünk részletes tudósítást. Rendetlen tudósítónk a kongresszus lefolyásáról a következőket írja. Ötszáz vidéki hírlapíró gyűlt ma össze a fővárosban.

Az Otthon hírlapíró körben bankett volt, melyen felköszöntötték a hírlapírókat, mint olyant, továbbá a koreai alkirályt, a lugosi polgármestert és a »Temps« gyorsíró munkatársait. Ezekután volt a kongresszus, melyen több életrevaló indítvány tétett és fogadtatott el. Egyhangulag határozták el, hogy szervezkedni fognak s önképző, segély, kölcsön, lövész, meleg-szoba és gyermek-barát egyesületet alakítanak. Szótöbbséggel elhatározták, hogy a millenniumi évre millenniumi subvenció megszavazását követelik, hogy a millennium alkalmával a vidéki hírlapírók egyenruhát öltenek, hogy a fővárosi szállodák, vendéglők, kávéházak díjszabályzata őket illetőleg hatályon kívül helyeztessenek s végül

hogy a millennium alkalmából a »Nagyvárad« karácsonai mellékletének külön tornyos pavillon építtessék.

Végül sürgönyileg üdvözölték a san-franciscói »Igyál komám« című hírlapíró kört s ezzel a kongresszus véget ért.

*** Boldogasszony szeplőtelen fogantatása.**

A szeplőtelen fogantatás ünnepén Zajnay János prépost-kanonok végezte a székesegyházban az ünnepélyes szent misét. A nagyváradi velencei plebánia-templomban pedig, melynek védszentje a szeplőtelenül fogantatott B. Szűz Mária, az ünnep egyszersmind templom-ünnep lévén, ezen alkalomból a nagy-misével segédlettel Fetsér Antal püspöki titkár s a sz. beszédet dr. Szemethy Géza szentszéki jegyző tartotta. Ünnepélyes szent mise volt a többi plebánia-templomokban, továbbá az Orsolyaszüzek templomában is. Azonkívül az olasz plebánia-templomban a fél 12 óras misén a főgymnáziumi énekkar két gyönyörű Mária-éneket adott elő Smetka László pr. tanár ügyes vezetésével. Boldogasszony szeplőtelen fogantatása ünnepén tudvalevőleg azon magaslatos ténynek emlékét, a Boldogságos szűz Mária azon rendkívüli kiváltságát ünnepli az anyaszentegyház, hogy fogantatásának első pillanatától fogva az ur Jézus érdemeire tekintettel a mindenható Isten különös kegyelméből és kiváltságától meg volt óva, ki volt véve az eredeti bűnnek minden szennyje alól. A Boldogságos szűz Mária soha egy pillanatig sem volt még az eredeti bűnnel sem terhelve, amelyben minden ember — kivéve természetesen a Istenembert, — fogantatik s amelyben mindnyájan születünk.

*** Erdély miniszter marad.** A B. T. az Erdély igazságügyminiszter távozásáról elterjedt hírekre vonatkozólag kijelenti, hogy mindezeknek a híreknek semmi alapjuk sincs. Erdély miniszter nem válik meg tárczájától.

*** Schlauch bibornok a művészetért.** A műcsarnok téli tárlatát a napokban meglátogatta dr. Schlauch Lőrincz bibornok. A tárlat megismerése után a biboros főpap Uhl Emil »Menekülés Egyiptomban« című gyönyörű kompozícióját és Vaszary Jánosnak, a primás öcsének »Szeptember« című hangulatos festményét vásárolta meg.

*** Eltűnt segédszerkesztő.** A »Tiszántul« segédszerkesztője az éjjel eltűnt. Ez képzelhető levő hangulatot okozott a szerkesztőségben, hol ennélfogva vontatva és izzadságosan folyt a munka. Segédszerkesztőnk tegnap még ott feküdt közgazdasági rovatvezetőnk asztalán s ma reggelre ott hült heje volt. Szorgalmasan, hiven és gyorsan teljesítette földadatás így hétszeresen érezhető a szerkesztőségért ért veszteség. Az eltűnt szerkesztősi álló irányában megindítottuk a nyomozást.

*** Sétahangverseny.** Nagy élvezetet szerzett vasárnap délután házi ezredünk kitűnő zenekara a »Fekete Sas« nagytermében összegyűlt nagyszámú és előkelő közönségnek. Városunk finom izlésű közönsége rajong mindenért, a mi szép, méltányolja az igazi művészetet, azért jutalmazta olyan élénk tetszéssel a sétahangverseny programjának minden egyes pontját. Elvezet is volt azt a műsort végig hallgatni. Weber édes, ábrándos muzsikájával, az Euryanthe-val kezdtek, utána a remek fuvola-koncert »Salut a la Russie« Papp W.-től következett, melynek végeztével kétszer is kihívták a fiatal fuvola-művészt. Strauss komoly melódiáit, a »Hugenották« (Meyerbeertől), lelkesítő zenéjét Bachó francia polkájá »A jegyesek« követték, melyet ismételni kellett. Hees nagy egyvelege az »Osztrák-magyar monarchia dal- és táncban« nagyon szép volt, reméljük lesz még alkalmunk hallani. A hangversenyt Zinner »Pallavicini-induló«-ja fejezte be.

*** Halálozás.** Részvétel vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak megtört szívvel tudatják a legjobb férj, atya, testvér és rokonnak Paizs Miklós mészáros mesternek folyó évi december hó 8-án d. u. 2 órakor, élte 38-ik, boldog házasságának 16-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtatós felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi részei folyó hó 10-én d. e. 9 órakor fognak saját házában a

róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni s a pecze-szöllősi sírkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Pecze-Szöllős, 1895 december hó 8-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! Özv. Paizs Miklósné, szül. Brunner Amália az elhunyt neje. Paizs Etelka, Paizs Margit, Paizs Olga, Paizs Zoltán az elhunyt gyermekei. Özv. Kopasz Józsefné, Bagossy Jánosné, Reteg Istvánné, Paizs Péter, Paizs Károly, Paizs István az elhunyt testvérei.

*** Ajánlat a szeszitalmérési jog kibérlésére.** A nagyváradi italmérési jogot tudvalevőleg újévtől kezdve ismét a város vette ki az államtól. Mint értesülünk, Aufricht Mór malomtulajdonos több társával ajánlatot adott be Sal Ferencz polgármesterhez, melyben a szeszitalmérési jogot kéri.

*** Választási mozgalmak Várad-Velenczén.** Mint már említettük, Várad-Váralja és Várad-Velence városrészekben e hó folyamán 8 városatyát választanak. A választási mozgalmak már hetek óta megindultak. A választópolgárok egyrésze az eddigi városatyákkal nincsen megelégedve, s olyan városatyákat akarnak, akik a városrész érdekében nagyobb tevékenységet fejtenek ki. Előbbi értekezletükön elhatározták, hogy küldöttség által hozzák ez óhajukat a szabadelvű párt elnökének tudomására. Ha nem sikerül megegyezésre jutni, akkor mind a nyolc városatya helyére külön jelölteket állítanak. Vasárnap délelőtt 27 tagú küldöttség kereste fel Hlatky Endre ügyvédet, a szabadelvű párt elnökét. A küldöttség vezetője: Marx Ferencz előadta a polgárok kérelmét, hogy a városatya jelöléseknél legyenek tekintettel. A küldöttség dr. Markovits Józsefet és Smetka, L. Ödönt feltétlenül s esetleg Weisz Mórt, dr. Róz Józsefet és Markovits Pált kérte a választási listába felvenni. Hlatky Endre szíves készséggel kijelentette, hogy a polgárok kívánalmát pártólólág terjeszti a szabadelvű párt közelebb tartandó ülése elé.

*** Eljegyzés.** Szabó Ágoston gör. kath. végzett papnövendék eljegyezte Pallódy Sámuel nagybárdi földbirtokosnak kedves szép leányát Mariskát.

*** Gazdák gyűlése.** A biharmegyei gazdasági egyesület f. hó 12-én azaz Csütörtökön délután a megyeház termében értekezletet tart egy sertés vesztelő telep felállítására és Kőbánya decentralizálása tárgyában. Mit a t. gazda közönségnek azon felhívással hoztuk tudomására, hogy az értekezleten mentől számosabban jelenjenek meg.

*** A ki tud arabosul de nem tud magyarul.** A »Hétfői Értesítő« tegnapi száma sikra szállott a mellett, hogy a fogalmazói álláshoz közigazgatási szakoknál képesítés nem kell. Az 1883. évi I. t. cz. 3. §-a a következőket tartalmazza: »A szoros értelemben vett közigazgatási tanfolyamnak berendezése és azzal kapcsolatos vizsgálati rendszer iránt minél előbb külön törvény fog intézkedni, addig azonban a következő képzettség állapittatik meg: a.) ügyvédi oklevél, vagy b.) államtudományi vagy c.) jogtudományi tudorság, vagy végre d.) legalább a jogi négy évi tanfolyamnak a fennálló szabályok szerint való bevégezése és az államtudományi állam vizsgálatnak sikeres letétele. Bár az 5. §. VI. pontja a most említett képzettség kimutatását illetőleg csak a polgármester, rendőrkapitányokat, jegyzőket nevezi meg, de mert ugyanezen §. utolsó pontja szerint *fogalmazó gyakornokokká is csak olyanok alkalmazhatók, kik a 3. §. d.) pontjában előírt tanfolyamot elvégezték, de az államvizsgát még le nem tették; azonban ezt egy év alatt letenni kötelesek különben állásukat veszítik:* lehetetlen az azt képzelnünk, hogy a magasabb fogalmazói állást minden kvalifikáció nélkül lehetne elnyerni; ez absurdum volna, az ilyen miniszteri rendelet ellenkeznek a törvényvel, de meg

a józan ésszel is. Talán épen ez oknál fogva nem is jelent meg a közig. döntvénytárban sem. Hiba ha elkövették is, azt megörökíteni nem szabad.

*** Erénydíjat nyert cseléd.** Bizony a mai korban ritka az erényes, hü cseléd. Az országos erkölcsnemesítő egyesület évenként jutalmakat tűz ki hűséges cselédek részére. Az 1894. évre kitűzött 100 korona jutalmat egy nagyváradi cseléd: Ács Veronika nyerte. Az egyesület elnöke a következő levélben kéri a polgármestert a jutalomdíj átadására.

Nagyságos Polgármester Ur:

Mint hogy az Országos Erkölcsnemesítő Egyesület a hűséges régi cselédek számára 1894-re kitűzött jutalmak egyikét Ács Veronika nagyváradi cselédnek ítélte oda, felkérem Nagyságodat, méltóztatnék az ide mellékelt száz korona jutalmat és elismerő oklevelet a jó példa kedvéért lehetőleg ünnepélyesen neki átszolgáltatni. A mellékelt nyugtát pedig általa hitelesen aláírva a jutalom átadásáról szóló jelentéssel hozzám visszajuttatni szíveskedjék.

Hazaftui üdvözzellett

Budapest, 1895. nov. 10-én.

az Orsz. Erkölcsnemesítő Egyesület

nevében:

Gróf Csáky Albin,
elnök.

*** Külön kórterem a kórházban.** Biharmegyei kórházának Hidegser-utca felőli újjáépített részén külön kórszobákat rendeztek be, hol intelligensebb betegeket ápolnak, magasabb díjért. Négy ilyen szobát rendeztek be, elegánsan, teljesen elkülönített folyosón. A napi ápolási díj 1 ft 60 kr. Fertőző betegeket nem vesznek fel a kórházba.

*** Starcsevics Antal.** Zágrábból táviratozzák, hogy Starcsevics Antal, a jogpárt vezére, néhány nap óta beteg. Ereje rohamosan fogy és orvosai nem igen biznak már felgyógyulásában. Maga a beteg is érzi súlyos állapotát, úgy, hogy maga kérte családját, hogy hívasson hozzá papot.

— Remélem ugyan, hogy élni fogok, de ki akarok békülni az Istennel — szölt a napokban.

Starcsevics már régen szenved, de szelleme semmit sem veszített frissességéből.

*** Lakás viszonyok a kiállítás alatt.** A fővárosban a jövő évi milleniumi ünnepségek és a kiállítás alkalmából a legnagyobb szükség és drágaság lesz a fővárosban. A lakásviszonyok rendezése végett a fővárosban kiállítási lakás-irodát állítottak fel. A szabályokat most megküldték a városnak, pár nap alatt kifogják függeszteni.

*** A kisasszony-feleség.** Sohm tanár a német protestánsoknak a polgári házasság elleni állásfoglalásról irt könyvében írja, hogy Németországban épen nem ritka esett, hogy nem egy menyasszony a polgári közeg előtt történt u. n. házasságkötés után nem engedi meg, hogy asszonynak hívják, hanem míg az oltár előtt nem lépett házassági frigyre, megköveteli a kisasszony címet. Ez történt a múlt vasárnap a nyitrai megyei Üzbéghen. Santavy Etel, Spanyol Géza nyitrai polgár menyasszonya, midőn Szabó anyakönyvvezető a polgári aktus után a fiatal párt férj és feleségnek kijelentette, kereken kimondta, hogy *feleség akkor lesz, ha a templomból kijött.* A válszalagos hivatalnok nem kis zavarában csak annyit tudot felelni: Kisasszony, kegyed viccel! — Ha a francia és németországi társadalomban tisztelet tárgyai az ilyen ott gyakori »viccek«: mi a magyar nőnek ilyen őszinte meggyőződésből fakadt megnyilatkozása előtt férfias tisztelettel kalapot emelünk.

*** A panorámás panasza.** Weisz Sámuel panorámás Nagyváradra jött, de a kapitányi hivatal nem adott engedélyt a bódé felállítására.

sára. A panorámás táviratilag fordult a miniszterhez s kérte a főkapitányi határozat megváltoztatását. A belügyminiszter a táviratot leküldte részletes jelentéssel végett a városhoz.

* **A kapitány szobájából.** A piacról egy csavargót állítanak a rendőrök a kapitány elé. Míg a kapitány az akták között foglalatokodik, ő unva emelgeti a lábait s nagyokat ásít.

— Hogy hívják?

A csavargó elsápad, s odaszól a rendőrhöz.

— Hamar egy szék?

— Mi a baja? kérdezi a kapitány, az irnok,

a rendőr s egyszerre két-három szék is kerül elő. A csavargó leül az egyik székre, a lábait keresztülfontja s sűrű lélegzet kapkodással válaszol.

— *Elvagyok egy kicsit fáradva!*

A kényelmes honfitársat erre megzavarták kényelmében s levették a dutyiba.

* **Lelkiösmertes öngyilkos.** Bécsben egy öngyilkos órásmester a kötelességérzetnek ritka példáját adta a napokban. Megunva az életet, üzletében felakasztotta magát, de mielőtt tettét végrehajtotta volna, gondoskodott arról, hogy üzletfelei kárt ne szenvedjenek. Üzletében az volt a szokás, hogy a javításba adott órákról nem adott elismervényt, miután feleit mind jól emlékezetre tartotta. Mikor ezek értesültek az órásmester öngyilkosságáról, aggódva fordultak a rendőrséghez, elpanaszolva helyzetüket. A rendőrség azonban megnyugtatta az aggódókat, mert az órásmester sorba rakta asztalára a kijavított órákat és mindegyik mellé kis papírszeletre a tulajdonos nevét írta rá az összeggel együtt, a mit munkadíjáért a feleknek fizetniük kellett.

* **Vasgyomru ember.** A napokban egy párisi kereskedelmi utazó ötszáz frankba fogadott egy ismerősével, hogy megesszik egy méter hosszú kályha-csövet. A fogadás megkötése után a vállalkozó szellemű utazó számos érdeklődővel elment a közeli bádógosmühelybe és porrázavartott egy méter hosszú szétvagdalt kályhacsövet. Ezután nyomban hozzáfogott a különös delikatesz megeviséséhez és rövid idő alatt elfogyasztotta a tekintélyes mennyiségű vasport, miközben öt pohár sört ivott meg. Így megnyerte a kikötött ötszáz frankot, a mit az ellenfele ki is fizetett neki. Ezután a nézők lelkes éljenzése közt a vasgyomru ember büszkén távozott.

* **Életmentő főherceg.** Zágrábban tegnap délelőtt a Zrinyi-téren járó-kelő közönség sorai közt nagy izgalmat keltett két megvadult ló, a mely vágtatva hurezolt egy kocsi, a melyben egy nő és egy férfi ült. A megrémült nézők közül senki sem merte a száguldó lovakat megfékezni, mikor egy mellékutczából kilépett Lipót Szalvátor főherceg, aki meglátva a veszélyt, a lovak elé ugrott s erős kézzel megragadva az egyik ló kantárszárát, megmentette a kocsiiban ülőket a kritikus helyzetből. Az összegyűlt közönség lelkes óvációkban részesítette a főherceget.

* **Az osztály sorsjáték.** A második sorozat huzását folytaták a hivatalos ellenőrző bizottság felügyelete alatt. A huzásnak nagy közönsége volt, amely a nagyobb nyereményeket, élénken üdvözölte. A főbb nyeremények a következők: A 8000 koronás, az eddig legnagyobb nyereményt a 78151. számú sorsjegy nyerte meg. A huzás két két legnagyobb nyereménye 6000—6000 korona volt, mely a 81210 és 21440. számú sorsjegyeknek jutott. 2000 koronát nyertek: az 1474 78173 89315 93346 99883 21999, 31155 29278 17621 25197 és 39579. számú sorsjegyek. 100 koronát nyertek: a 12410 1456 39703 49199 790 66349 71599 7006 8726 42342 94315 96602 2826 11825 21817 90944 90887 96884 99023 3528 3835 51362 54083 60370 65573 számú sorsjegyek.

200 koronát nyertek: az 541 2320 3554 10396 11455 12439 13745 17648 20980 069 23800 24550 25377 31377 33458 36131 41518 44304 903 45310 834 48316 639 52170 323 52252 54595 58283 655 62790 749 827 63084 65091 66763 239 244 67238 71981 301 726000 76888 81412 82918 519 84118 88129 89928 90378 91413 93887 186 94926 95442 337 5086 509 6992 13992 20720 24548 41862 42692 45188 57595 50478 61140 65010 72789

77827 81453 82819 83200 417 87097 90275 91772 93805 94547 938 96569 2832 3368 4477 4499 6153 6269 7320 8078 11127 17660 19977 21048 22939 23674 25846 26754 30937 31559 31816 33859 40559 41017 46219 47201 50514 52215 52586 63606 58375 59479 60410 62435 65719 67541 69805 70890 11000 70892 74128 74247 75142 75478 80489 81565 87255 88317 90786 90647 90496 91576 92745 93891 95736 99862 99763 1118 2468 6006 10128 11903 12666 15176 19456 22767 27831 31377 33943 34648 35468 969 37314 41895 024 51147 55821 58518 60116 62303 65499 72100 742 76006 82425 89339 92911.

x **Orpheum a Valter kávéházban.** Egy kitűnő és egészen újonnan szervezett orpheum működik Nagyvárad egyik előkelő kávéházában a Rimanóczy-kávéházban. A vándor orpheum társulatok egész özöne lepte el Nagyváradot, azonban a közönséget úgy játékaival, mint szolid előadásaival egy sem elégitette úgy ki, mint az, a mely tegnap tartotta bemutatkozó előadását a kávéházban. A társulat Stark Rafael igazgatóval élén a legjobb tagokból van szerződötve, kik nagyobb részt a Somosyból lettek szerződötve. Nagy meglepetést keltett az orosz-kaukázusi tercet ezenkívül Clairville Sarolta kisasszony gyönyörűen elénekelt dalai. Az előadásokat ma folytatják. Krausz Gyula ügyes zongorajátékaival arat tetszést.

Szerencsétlenség egy csatornában.

— Gözben összeégett ember. —

(A »Tiszántul« tudósítása.)

Nagyvárad, december 9.

Szerencsétlenség történt szombaton a vízvezetési telepen, hol egy munkást égetett össze a kazánból felszálló forró gőz.

A szerencsétlen munkás a levezető csatornában mosakodni akart s e közben érte a végzetes szerencsétlenség. Borzalmasan összeégyve mentették ki a halál torkából s most életveszélyes betegen fekszik.

A szerencsétlenségről a helyszínén járt tudósítónk a következőket jelenti.

A vízvezetési telep egyik fűtője, Szebeni Antal elvégezve munkáját, megakart mosdani, de meleg vizet nem talált. Egy munkás azt tanácsolta neki, hogy menjen le a kazán meleg vizét levezető csatornába.

Szebeni Antal tartózkodva vállalkozott erre s fölnyitotta a csatorna vasfedőjét, mely ottan áll a gépház előtt.

— Menj csak bátran!

Biztatták s ő leereszkedett a csatornába, melyből néhány pillanat múlva óriási gőzfelhő csapódott föl. A forró gőz a szerencsétlen embert a fölismehetetlenül összeégette. Az arcát, mellét és karjait érte a forró gőz, mely rövidesen megölte volna a szerencsétlen munkásban a lelket, ha a korai segítség elmarad.

Szebeni a borzasztó fájdalomtól kétségbeesetten kiáltozott s így hamarosan kimentették.

A szerencsétlenségről telefonon értesítették a kerületi betegsegélyző pénztárt, honnan György István pénztári gondnok azonnal a telepre ment.

Az összeégett fűtőt beszállították az irgalmas-rend kórházába, hol most Varsányi dr. gondos ápolásában részesül.

Egy notórius betörő elfogatása.

— Megakadályozott betörések. —

(Saját tudósításunk.)

Nagyvárad, decz. 9.

Veszedelemes betörőt kerített kézre tegnap a nagyvárad rendőrség. A jeles firmát éppen akkor csípték meg, a mikor egy kapuajtót fessegetett nagy ambícióval.

Rövidesen kiderült, hogy a notórius gazember már többször ült börtönt s csak néhány nap előtt szabadult ki a lipótvári fegyházból.

Az elfogatásról a következő részleteket adjuk:

Tegnap éjjel rendes sétájukat tették a Kossuth-utcában Veress György és Borbély György rendőrtizedesek, a kik a 16-ik számú ház kapujában egy embert vettek észre a földre lapulva.

A kezében egy hosszú vasdarab volt s azzal a kaput fölfeszíteni iparkodott.

Lassan, észrevétlenül lopózkodtak a közelébe s éppen akkor ragadták meg a gallérját, a mikor a fölfeszített ajtón beakart osonni.

Bekisérték s vállatára fogták.

— Hogy hívnak?

— Erős Boldizsár!

— Hazudsz! — kiáltott rá Faludi őrmester, a ki még a lipótvári fegyházból ösméri az ipsét.

Erre azután bevallotta, hogy Kömőcz Ferencz a »becsületes« neve s a szeretőjét akarta a Kossuth-utcában meglátogatni. A szeretőnek titulált fehér személy azonban viszszautasította Kömőcz Ferencz ur e vallomásait, a ki ezekután beösmerte, hogy más egyebek irányában akart a kapun behatolni.

A folytatolagos vizsgálat folyamán kiderült, hogy Kömőcz Ferencz sulyosan rovott előéletű s csak nemrégiben szabadult ki a lipótvári fegyintézetből. Gyilkosság, rablás, betörés változik Kömőcz ur multjában s azokért idő- és sorrendben elvette ő a büntetését.

Átadják a törvényszéknek.

Ugrás a Körös hidról.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad, decz. 8.

Egy urinő kétségbeesett segélykiáltásaira nagyobb népcsoport verődött össze tegnap a Körös hidján.

Mikor kérdezték a baj felől, hát elalélt és csak ennyit tudott mondani:

— A Körösbe ugrott!

Lemutatott a habokba, melyek megduzzadva szaladnak a mederben.

A helyzet egyszerre világosnak tűnt fel mindenki előtt.

Bizonyára a férje ugrott be a hidról!

Sokan a mentés előkészületeihez fogtak, egy orvos pedig az elalélt nőnek nyújtott segélyt.

Rövidesen eszmétre tért s hangosan siránkozott. Fuldokolva tördelte a szavakat:

— Olyan hirtelen történt!

— Szegény. egyetlen . . .

Nem tudta folytatni, mert a sirás elfojtotta szavait.

Az összegyűlt publikum nagy részvétellel vette körül a siránkozó urinőt, akinek most egyszerre kitörő öröme változott mélységes bánata.

Szemeit a hid feljáromjára szegezte s ragyogó szemekkel mutatott egy — *pincsi kutyára.*

— Megmenekült, ott van . . .

Ölébe kapta a vizes ölelet s nem törődve azzal, hogy bepizkolja csinos toilettjét, beleült vele egy kocsi és elhajtott boldogan.

Az unokaöcs.

(Érdekes váló-pör.)

Nagyvárad, decz. 9.

Az unokaöcs tegnap váratlanul megérkezett s szeretetének bizonyítékául kétszer csókol kezét a tantienak.

A tantie meg volt hatva, — hetve, — nyolcva s pompás villás-reggelit csinált a szep-lős unokaöcsnek. Az józüen falatozott s a tantie kérdezősködésére kijelentette, hogy az egyetemre megy.

A villás-reggeli elköltése után családi ügyek jöttek szóba, melyeknek folyamán kiderült, hogy az unokaöcs falujában kiütött a sertésvész s hogy a jaquet kabátról le van szakítva egy gomb.

Hamarosan tü, ezérna került elő s a gondos kis tantie a hiányzó gomb fölvarrásával foglalatokodott.

Az unokaöcs letérdelt a tantie elé s leste egyik öltést a másik után.

— Milyen jó is vagy te! . . .

Aztán kezét csókolta a tantienak megint. Ugyanabban a pillanatban megnyitott az ajtó s belépett a — férj.

Mintha odaszögezték volna, mozdulatlanul állt ott. Pokoli gyanu ébredt a lelkében s lángvörös lett hirtelenében az arca.

Majd szikrázó szemekkel, bőszülten ugrott a térdeplő unokaöcsre, aki bamba arcot vágott s nem akarta érteni a dolgot.

A másik pillanatban a szeplős unokaöcs kint volt az ajtón.

Az asszonyka sirt s a férjnek megtagadott minden fölvilágosítást. Összepakolta a holmijait s ma hazament a mamához.

A férj ugyancsak ma adta be a törvényszéknél a válpert, mely *engesztelhetetlen gyűlöletet* emleget.

Az unokaöcs pedig elküldötte segédeit a nagybácsihoz, aki késznek nyilatkozott bárminő elégtételadásra.

A párbaj — mint értesülünk — holnap megy végbe, de már a *rendőrség tud róla*.

Arp.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Ermihályfalváról 8-10, 9-14.	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Ezredéves kiállítás.

A jótékony pavillonja.

Magyarország sok ezer közjótékony intézete külön épületet kap az ezredéves kiállításán. Erédtileg a közművelődés és részben a közoktatás kiállításába szánták a jótékony intézetek és egyesületek kiállítását, de ez is olyan nagyra és izmosra fejlődött, hogy külön hajlékot kell számára emelni. Ebben a legközelebb elkészülő pavillonban lesz a siket-némák, vakok, gyengeelméjűek nevelésére és oktatására vonatkozó minden eszköz és adat, árvaházak, szeretetházak, menedékházak kiállítása. a különféle közjótévközpontok kiállítása, továbbá mindazok az érdekes dolgok, amelyeket maguk a társadalom gyámoltjai készítenek, előállítanak. Az új pavillon terve a műszaki osztályban készül s rövid időn már hozzáfognak a kivitelhez.

Az iparos-segédek és tanoncok a kiállításon.

Hazánk általános ipari haladásának bemutatása mellett, iparnevelési szempontból országos érdek a serdülő munkás fiatalság ambíciójának fölkeltesére, szorgalmuk és ügyességük ösztönzésére a millennium alkalmával külön kiállítást rendezni az iparos-tanoncok, segédek és munkások készítményeiből. Hogy az ezredéves kiállítás hazánk kulturális viszonyainak e tekintetben is hű tükrö legyen, a kereskedelmi Miniszter most az összes kereskedelmi és iparkamarákhoz, ipartestületekhez és társulatokhoz felszólítást intézett, hogy az ipari segédszemélyzetet a jövő év július 15-én kezdődő és egy teljes hónapon át tartó időleges kiállításon tömeges részvétellel buzdítsák.

Ebben a kiállításban részt vehet minden magyar iparos-tanonc, segéd és munkás akár itthon, akár külföldön tartózkodik, ha 1896. január hó végéig sajátkezű munkáját az ezredéves kiállítás igazgatóságához Budapestre bejelenti. A később jelentkezőket csak különös figyelmet érdemlő esetekben veszik figyelembe. A beküldött tárgyak kiállítása és elbírálására külön bizottságokat szerveznek, melyek úgy az elismerő-oklevelek, mint a pénzbeli jutalmak magasságáról és mennyiségéről szakbirálattal alapján a Miniszternek, mint a kiállítási országos bizottság elnökének, indokolt előterjesztést tesznek. Minden

kiállító, még ha jutalmat nem nyer is, részvételének emlékére emlékményt kap.

A kiállításra elfogadott tárgyak 1896. július 1-ig bérmentve küldendők a kiállítás igazgatóságához; a csomagolásra és szállításra nézve az általános szállítási szabályok irányadók. A küldeményhez a munkaadó vagy gyári vezetőnek bizonyítványát kell csatolni, hogy a kiállító tényleg nála van szolgálatban, a beküldött tárgyat tényleg ő készítette, mennyi időt fordított annak elkészítésére és milyen munkaeszközök állottak rendelkezésére. A gazdának ezt a bizonyítványát az illető ipartestület vagy iparhatóság igazolja. A tárgyak kiállításáért, ugyancsak azok elhelyezéseért, a szükséges asztalokért vagy állványokért díjat nem kell fizetni és a visszaszállítás költségei is a kiállítás terhére esnek.

A tanoncoknak, segédeknek és munkásoknak tehát minden tekintetben meg van könnyítve az ezredéves kiállításra való részvétel és ennek folytán remélhető, hogy tömeges jelentkezésük és ügyes munkáik által az ipari remekelésnek ezen reájuk nézve gyümölcsöző kiállítását minél vonzóbbá, gazdagabbá és érdekesebbé fogják tenni.

IRODALOM.

— **»Herkó Páter.«** A folyó évi december 8-iki 49-ik szám, mint rendesen, gazdag, változatos tartalommal jelent meg. A jó és ötletes szöveget, sikerült illusztrációk tarkítják és élénkítik. Ezen egyetlen kath. éleljet melegen ajánljuk az olvasó közönségnek. Előfizetési ára nagyon csekély, félévre csak 2 frt.

— **»Politikai Hetiszemle.«** A folyó évi december hó 8-án megjelent 49-ik számnak tartalma a következő: Vezérezik: A magyar értelmiség ellensége, írta R. Belföld: Ellenzéki taktika, írta Veritas. Külföld: Kelti bonyodalmak, írta Székely Sámuel. Közgazdaság: Fiume vagy Orsova? írta Sz. B. Millénium: A kiállítás. Közoktatás: Nemzeti állam és népiskola, írta Ujváry Béla. A leány-gimnázium. Irodalom: Humoros történetek, írta Kozma Andor (bírálat.) Művészet: Vegyesek. A hétről: Különlélek.

Igazságszolgáltatás.

Itélethirdetés. Kajet Adolf Ábrahám ismeretes alakja a törvényszéki tárgyaló teremnek és az ügyészség börtönének. Nem állhatja a szabadságot. Utolsó végtárgyalása alkalmával, mikor azért állott a törvényszék előtt, mert a piacon egy asszony zsebéből ki akarta lopni a tárcáját, megmondta a bírának, hogy ha szabadon bocsájtják, lop, rabol és felgyújtja az egész várost. A törvényszék hát gondoskodott róla 2 és fél évre, nehogy kellemetlenséget csináljon magának. A kir. tábla leszállította a büntetést 2 évi fegyházra. Ezt hirdette ki tegnap a törvényszék elnöke, Millye Gyula.

Kitanult tolvaj. Pintye József 17 éves suhancz béres volt Nagy-Marján az uradalmi ispánál, a kinek kamarájából körülbelül 50 forint értékű szalonnát és pálinkát lopott el. Azonkívül 7 kasból kifüstölte a méheket és a mézet kiszedte. Ezért került a törvényszék elé, hol az első végtárgyalás alkalmával olyan különösen viselkedett, hogy a tárgyalást elmebeli állapotának megvizsgálása végett elnapolták. Vizsgálat alatt azonban az tünt ki, hogy Pintye József nem bolond, hanem egy rafinierozott tolvaj. Így aztán tegnap két rendbeli lopás büntette és egy rendbeli lopás vétsége miatt 1 és fél évi fegyházra ítélte a törvényszék.

Milyen Dicső. Hetvenéves öreg ember Dicső György. Eddig megállt tisztességben, becsületben, s most öreg napjaira szennyezte be szép nevét. Megtörténült tegnap a vádlottak padján, hová azért került, mert gazdájának padlásáról buzát, tengerit lopott, s azzal a saját jószágait etette. 9 havi börtönbüntetést kapott ezért a tettéért.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék büntető osztálya ma K. Nagy Sándor elnöke alatt nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Alpazán Jakab és társa lopás büntette. Budai István és társai sikkasztás vétsége. Oláh István és társai hatóság elleni erőszak büntette.

Budai János súlyos testi sértés büntette. Acker Józsefné és társai magánlaksértés kísérlet büntette.

REGENY-CSARNOK.

Párbajhős.

Regény.

— Irta: Rostkovicz Arthur. —

29

(Folytatás.)

Végre is elszánta magát.

Történjék bármi, ő mégis nyilatkozni fog; meg fogja mondani, hogy ő nyomorult, alávaló gyilkosa férjének, s hogy még annál nyomorultabb, mert az ő birhatását is meri reményleni. Igen, elmege. . . .

A gondolatot tett követte; s a puskát vállára vetve gyalog indult az útnak, éppen mint akkor!

Gyönyörű délután volt; a természet pompáját ragyogtatta, a madarak vidám dala egybe vegyült a mezei munkásnépevel; de ő ezt észre sem vette, hiszen gondolatai, ki tudja merre, hol kalandoztak?

Az ér előtt megállt és gondolkodott.

Még most vissza fordulhatok, még nem késő — mormogta csendesesen.

— Eh! jöjjön, a minék jönni kell — s ezzel egy merész ugrással az éren átvette magát.

A fiúcska rögtön észrevette, s elébe futva, hizelegve csókolta meg kezét.

— Anya, anya — kiáltotta jókedvűen — eljött a bácsi; itt van a bácsi!

A szép özvegy felriadt álmodozásából, s föl kelve a gyeptágyról, hirtelen kipirult arcát rózsás tenyerébe hajtotta, mikor az idegen vadász előtte megállt.

Szívélyesen üdvözölték egymást, s a lugasban egymással szemben helyet foglaltak.

— Hát miért került el bennünket olyan sokáig!? — mondta a szép özvegy, kissé szemre hányó hangon.

— Vártak talán, asszonyom?

— Természetesen; hiszen úgy ígérte, hogy sürűn el fog látogatni hozzánk. . . ?

— Ha tudtam volna; de őszintén szólva visszatartott valami. . . .

— Ugyan?

— Nem akartam tolazkodónak látszani — szólt körül tekintve.

De a fiúcska már nem volt jelen; bizonyára játszott, mint a jó nevelésű fiához illik is, mikor a mama mással van elfoglalva.

— Ön kivétel minden tekintetben, kedves barátom. . .

— Bár nevemet sem ösmeri — vágott közbe szomorúan Tamás. — Ugy-e ezt akarta mondani?

— Igen, de kíváncsi vagyok!

— Bár ne lenne úgy?

— Miért?

— Mielőtt erre felelnék, előbb engedje meg asszonyom, hogy egy kérést kockáztassak meg.

— Már teljesítve is van!

— Köszönöm. Arra kérném ugyanis, meghallgatná-e asszonyom az én életem történetét, hogy aztán a nevemet is meg tudja s ítélhessen.

A történet szomorú lesz, előre is gondolom; de kész örömmel fogom meghallgatni hiszen azután kíváncsiságomnak eleget tesz! . . .

— Főnemesi család utolsó tagja vagyok.

— Főnemes?

— Igen, de ez mellékes! . . . Szüleim korán elháltak, óriási vagyonunknak egyedüli örököse lettem. Apám akarata szerint a katonai pályára léptem; nyugodt, gondatlan életem volt; barátaim szerettek, feljebbvalóim becsültek, mert jó fiú voltam, s óriási jövedelmemet köny-

nyelmen költöttem el velök. Így éltem volna továbbra is, ha végzetem közbe nem lép.

Föllebalóim ajánlatára ugyanis soron kívül főhadnagygyá léptem elő, s egy kis városba, más ezredhez osztottak be szolgálattételre. Roszul esett ugyan régi barátaimtól megválni, de mégis bele törődtem új helyzetembe, megszoktam az ottani légkört is; eljárógattam a cukrászdába, kávéházakba, s a korszóra, hol — majdnem pontosan meghatározott órákban a kis város intelligenciája sétált fel s alá, Bajtársaim bemutogattak ennek is, annak is, úgy hogy nemsokára megismerkedtem azokkal, kiknek társaságában voltam kényszerülve unalmas napjaimat eltölteni. Udvarolgattam a lányoknak, az asszonyoknak épp úgy, mint a többiek tették; no meg esténként eljárógattam a kaszinóba is, hol a politikai, gazdasági viszonyok témáit szokták megvitatni a kis város urai.

Itt ismerkedtem meg vele is, s sok, sok estét töltöttünk együtt.

Egy estén szintén együtt vitatkozva beszélgettünk, majd ő — hogy bizonyítson — a szenvedélyességbe csapott át, melynek a vége sértegetés, a szakítás szokott lenni. A léha főnemessérről volt szó; ő demokratikus felfogással, én pedig a szempontjából ítélem. Szót szó követett. Ő bele nyult a főnemesség erkölcsi életébe, oly maró gúnnyal érvelt ellenem, hogy szinte úgy tünt föl, mintha érdekből tenné ezt. De én nyugodt voltam; mi őt annál szilajabbá, kiméletlenebbé tette, modorában, kifejezéseiben egyaránt.

Mindazonáltal én nem tudtam haragudni reá, s mosolyogva fordultam hozzá;

— Barátom, te úgy beszélsz, mintha bizony érdekből tennéd!

Ő halálsápadt lett erre, ajkai idegesen megrándultak. Én ugyan megvoltam lepetve e hirtelen átváltozáson, s résztvevően mondtam neki.

— Látod, látod, milyen rosszul lettél! . . . Máskor ne heveskedjél annyira! Areza erre még inkább eltorzult, majd oda hajolt hozzám.

— Születésem titkára czélozlál, s arra, hogy törvénytelen gyermek vagyok, ugy-e? Nyomorult!

— De barátom?! —

— Tovább nem tárgyalunk! — kiáltotta hangosan, s ezzel az ajtónak tartott, honnan még visszakiáltotta: — A többit elvégzik segédeink!

Én lesujtva álltam sokáig, sehogy sem tudva elképzelni, hogy mivel sértettem meg.

Másnap fölkerestek segédei, mire én két bajtársamat neveztem meg, kik ügyemet magukévé tették.

Ő nem akarta a békés elintézetést, s hajthatatlan maradt, követelve a párbajt, s pedig a legszigorubb föltételekre!

— S azután?

— A párbaj megtörtént! . . . Bár soha sem voltam jó lövő, s először is a levegőbe lőttem, másodszer mikor a pisztolyt fölemeltem, szemeim elhomályosultak, s a kezem reszketett, megis golyóm halálra sebezte őt.

— Iszonyú!

— Asszonyom, ön is elítél?

— Oh! nem; hiszen ön nem lehet hibás, mert ellenfele kényszerítette reá.

— Köszönöm, oh! köszönöm! — s remegve csókolta meg a kis kezét.

Kis ideig mindketten hallgattak, majd Tamás tovább folytatta:

— E szerencsétlen emlékü párbaj után leköszöntem tisztí rangomról, s lelki ismeretem mardosását szenvedélyes kicsapongásokkal, izgató mulatságokkal akartam elcsitítani. Beutaztam azután az egész világot, s a haszontalanul eltöltött évek mégse hozták meg számomra az annyira óhajtott feledést!

— Oh! én értem önt, uram, — nemes szívére bizonyára megrendítő csapással volt az a szerencsétlen eset. E tekintetben majdnem közös a mi szenvedésünk!

— — Már több hónapja, hogy visszatértem. Úgy lézengtem az utcákon akár egy csavargó. Nem volt semmi reményem, semmi célom! . . . De most, hogy önt megláttam asszonyom! egy új élet hajnala kezdett derengeni szívemben, s én a nyomorult, úgy ragaszkodom e gondolathoz, álomképhez, mely — nem valósulhat

meg soha, mert hiszen én vagyok — a férje gyilkosa!

— Ön?! — kiáltotta a kétségbeesés hangján, s hangos zokogás fojtotta el szavait.

— Nos, elítél-e asszonyom? . . . Ugy-e igen? . . . Nem felel? . . . Oh nekem e zokogás is felelet! — mondta reszkető hangon Tamás.

— Oh! Istenem, milyen szerencsétlen vagyok. . . .

— Nem felel?

— Majd . . . máskor . . . fuldokolta a szép özvegy.

— Majd máskor?! Vagy inkább — soha! . . . Isten önnel, asszonyom, többé nem háborgatom; Isten önnel?

Ingadozó léptekkel hagyta el a lugast, melyből két könyben úszó szempár tekintett utána.

Futott, futott a réten keresztül, mintha boszuálló angyal üldözte volna el annak a kis háznak a tájékaról,

XIV.

Rogasóczy vidám hangulatban volt, mikor a keleti pálya udvar előtt egy bérkocsiba szállt. Örvendett, hogy pótolhatja a hiányzó összeget, s így megszabadul a lelkiismeret furdalásától, mely egészen elbágyasztotta gyáva lelkét. Nagyot nevetett a markába, mikor a pumpolás részleteire gondolt; a kis bolond (hugát értette alatta) milyen kétségbeesve hitt a mesének, s még ő sürgette, hogy mentől hamarabb felvehesse a a pénzt.

Minduntalan megtapogatta a zsebeit, vajjon meg van-e még a pénz? Meg volt.

— Itthon vagyok — mondta a kocsiból kiugorva, s kifizette a bérkocsist.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

A képviselőház mai ülésének végén **Vajay István** interpellációt intézett a belügyminiszterhez a Lepsényi-ügyben.

Perczel Dezső belügyminiszter azt válaszolja, hogy az ünneplés fogadtatást nem ő, hanem a rendőrség tiltotta meg. Hozzá felelkezés folytán került az ügy, s ő a rendőrség határozatát a büntető törvénykönyv 174. §-ára való tekintettel helyben hagyta.

Ő tehát ebben a tárgyban nem szándékozik semmit sem tenni.

Vajay István, viszonválasza s **Polónyi és Herman Ottó** személyes felszólalásai után a ház többsége a választ tudomásul vette, mire az ülés fél 3-kor véget ért.

A Szent László társulatról.

Budapest, decz. 9. (Saj. tud. táv.)

A Szent-László-társulat holnap délután 6 órakor tartja meg közgyűlését a Korona-herceg-utca 17-ik szám alatt levő katolikus kör disztermében. A közgyűlés igen érdekes lesz. Schlauch Lőrincz bibornok a társulat tiszteletbeli elnöke Nagyváradról és Steiner Fülöp püspök, a társulat elnöke Fülöpvárról ma Budapestre érkeztek, hogy a közgyűlésen részt vehessenek. A közgyűlés érdekességét emeli az, hogy Németh Péter kuriai bíró olvas fel tanyulmányt.

Ismét Agliardi.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.)

Rómából jelentik táviratban, hogy a pápa, mint a Gazetta Di Venezi jelenti, tegnapelőtt kihallgatáson fogadta Ambró osztrák-magyar vatikáni ügyvivőt. A kihallgatás tárgya az Agliardi-ügy volt.

Értesülésünk szerint semmi egyéb nem történt, mint a távollevő Revertera helyett

Ambró intézett el nemrég jelentéktelenebb, de halasztást már nem tűrő ügyet s az ügyvivő sokkal csekélyebb egyéniség, mint-hogy az Agliardi-ügyet vele bojjattatták volna meg.

A hercegprimás adománya.

Esztergom, decz. 9. (Saját tud. táv.)

Vaszary Kolos hercegprimás tegnap az esztergomi főegyházmegyei papi nyugdíj-alapot tíz ezer forinttal gyarapította.

Stomfa és az ellenzék.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. távirata.)

A képviselőház mai ülésén — mint az országgyűlési tudósításainkban olvasható a stomfai erőszak izgatott jeleneteket szült. Az a hang, melylyel az ellenzék elítélte a Stomfán történeteket szinte hallottam a magyar parlamentárizmusban, de teljesen igazolt. Ezután nem következtetik egyéb, mint a személyes visszatorlás a kormány embereivel szemben. Ma különben azon a ponton állott e kérdés. Be volt előre jelentve az ellenzéki képviselők részéről a stomfai választásban való felszólalás. Br. Bánffy Dezső, Perczel belügyminiszter rá akarták veoni a szabadelvű pártot, hogy ne engedjék meg a felszólalást, hanem elégtésék ki az ellenzékkel azzal, hogy lehet szólni, a mikor bemutatják a mandátumot. Ha a szabadelvű pártban nem lettek volna nehányan, akik a leghatározottabban ellenezték, hogy parlamenti ellenzéki felháborodás veszedelmes tüze gyulott volna ki. Többen elváltak készülve a legvégsőre, arra, hogy Bánffyt és Perczelt személyekben insultálják. Körülbelül megtudták ezt a kormánypárton is és ezért változott nagyon lanyhává a kezdetben olyan harczi hangulat. Az különben nincsen elintézve az ellenzékkel, hogy minő fogadásban részesül Latkóczy, ha fel mer jönni a stomfai mandátummal.

A budapesti karmelita kolostor.

Budapest, decz. 9. (saj. tud. táv.)

A budapesti épülő karmelita kolostor már tető alatt van s a tavasszal a belső berendezést fogják csak eszközölni, úgy hogy jövő husvétra, legkésőbb májusra a templomot is felszentelhetik. A rendház a főváros lelkileg legelhagyottabb részén, az angalföldön épül.

Csak keresztényeknél vásároljatok.

Bécs, decz. 9. (Saját tud. távirata.)

Tegnap ismét öt kerületben volt antiszemita nőgyűlés, amelyeken Lueger, Schneider és Liechtenstein herceg megjelentek és felzólították a nőket, hogy karácsonyi ajándékokat csak keresztényeknél vásároljanak. Rendzavarás nem történt.

Az osztálysorsjáték nyereményei.

Budapest, decz. 9. (saj. tud. táv.)

Az osztálysorsjáték ma i huzásán az a nevezetes dolog történt, hogy kihnták a 89.732 számot, a mely számú sorsjegynek szerencsés tulajdonosa kerek kétszáz ezer koronát nyert. Nevezetes körülmény, hogy a fenti számú sorsjegyet a Heintze irodájában tegnap vásárolta meg egy ismeretlen.

A kihuzott számok a következők:

	200,000 koronát nyert.
80732	10,000 koronát nyert:
25856	8000 koronát nyert:
12538 82249	2000 koronát nyert:
9559 72862 95012 99225	1000 koronát nyert:
5064 38988 33349 37726 37615 55841 61887 66323 68437 73433 88784 89835 96889	

Keleti bonyodalom.

Pétervár, decz. 9. (Saját tud. táv.)

Az itteni kabinet, a mely Ausztria-Magyarország kezdeményezését, hogy a hatalmak között a törökországi eseményekkel szemben a béke fentartására irányuló meg egyezés jöjjön létre, rokonszenvvel fogadta, a második állomáshajó kérdésében sem foglal separatikus állást. Nelidov nagykövetet utasították, hasson a többi követre, hogy a követelés fentartása mellett, a mennyire lehet, kimélgék a szultán érzékenységét. A mi a kis-ázsiai zavarkat illeti, erre vonatkozólag a pétervári kabinet, amely konzulátusai útján pontos értesítéseket kapott, arra a meggyőződésre jutott, hogy a pacifikáció ott tényleg nagy mértékben halad előre és csak a kurdoktól lakott területeken ütközik nehézségekbe. Reménylik azonban, hogy idővel ott is kielégítő állapotokat fognak teremthetni.

Közgazdaság.

A malmok a gazdák ellen.

Miként a «M. O.» közli, a budapesti malmok új kartell kötöttek. Most tehát ők maguk is hiába tiltakoznak a kartellmalmok elnevezés ellen.

Nos tehát ezek a kartell-malmok hosszas alkudozás után megegyeztek abban, hogy üzemiüket négy hónapon át megszorított mértékben folytatják vagyis, hogy hetenkint másfél napon át állani fognak a malmok gépei.

Hogy megközelítő forgalmat nyújtunk ennek az intézkedésnek jelentőségéről, konstatáljuk, hogy e négy hét folyamán a kartellmalmok kerek egy millió métermázsával kevesebb gabonát fognak őrölni.

Olyan időkben, mint a jelenlegi, amidőn a kivétel a nemzetközi piacok viszonyai következtében úgy szólván lehetetlen, amidőn tehát a magyar buza értékesítésének ugyszólván egyedüli útja a liszté való megőrölés, a kartellmalmok intézkedése rettenetes csapás egész mezőgazdaságunkra.

Mert hát tekintetbe kell vennünk, hogy egész Magyarország buzatermése egy közös évben nem több 40 millió métermázsánál. Az egy millió métermázsas buza kizárása tehát természetesen roppant módon nehezíti meg az amugyis igen bajos értékesítést.

A malmok eljárása bevallotta s egoizmusukból indul ki minden tekintet nélkül a mezőgazdaságra és egyedül részeseik érdekeit tartva szem előtt.

De végre a malmok magánvállalatok.

Minek minősítsük azonban a kormány eljárását, mely megengedte a malmoknak az üzem redukeziót, de továbbra is részesíti őket azokban a roppant kedvezményekben és refakciákban, amilyet semilyen más iparág ebben az országban nem élvez? Biz ez egyszerűen minősíthetetlen eljárás, mely oktalanul bánik el az ország érdekeivel.

A kartellmalmok nem először kísérelték meg a redukezió kieszközlését, de Baross Gábor, sőt Lukács Béla is feltétlenül elutasították ezt a képtelen kívánságot.

Most pedig, a mikor mezőgazdaságunk helyzete sokalta súlyosabb, ez a gyenge kormány minden akadékoskodás nélkül engedett a kartellmalmok kívánságának.

Hát hol van az a »meleg pártolás« melyet a mezőgazdaságnak megígérték?

És hol van Darányi Ignác, aki remélhetőleg nem szegődött a mezőgazdaság ellenségének táborába.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. december 9.

Budapest, december 9. I. Készárúzet. Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkezdő kedvező volt és nyugodt irányzat mellett 4000 q. hazai buza kelt el, olcsóbb árakon vásároltak.

Tiszavidéki 1600 q. 82 k. 7.10 frton.

Idegen búzákból ma nem volt forgalom.

Rozs irányzata csökkent, ára 6.22 frt.

Tengeri és árpa irányzata nyugodt és esekélyi forgalmu

Zab irányzata csöndes. Elkelt 100 q. 6.30 frton

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 1½ centes áremelkedést jelentett minek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 2-3 krral javultak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.84-6.86 frt, rozs tavaszra 6.14-6.17 frt, tengeri 1896. máj.-júniusra 4.45-4.48 frton, zab tavaszra. 6.7-6.9 frt, káposzta-repcze szeptemberre 10.70-10.75 forinton.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 7.11-7.13 frt, buza tavaszra 6.85-6.86 frt, rozs őszre 5.33-5.35 frt, rozs tavaszra 6.15-6.16 frt, tengeri október-novemberre 6.60-6.75 frt, tengeri 1896. május-júniusra 4.46-4.47 frt, zab őszre 5.75-5.77 frt, zab tavaszra 6.08-6.09 frt, káposztarepcze szeptemberre 10.70-10.75 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, decz. 9 Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56-57 kr.; közép: 54-57 kr.; Fialat nehéz: 54-55 kr.; Fialat közép 54-55 kr.; Fialat könnyű 00-00 kr.; Szerbiai nehéz 53-54 kr.; közép 53-54 kr.; könnyű 00-00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. december 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	121
Magyar koronajárdék	—	—	—	98.70
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	—	—	—	123.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	—	—	—	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	97.
Italméresi jog megváltási kötvény	—	—	—	100.
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	98.25
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	—	—	—	154.
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	141.
Osztárak járadék papirban	—	—	—	100.
Osztárak járadék ezüstben	—	—	—	100.
Osztárak járadék aranyban	—	—	—	120.75
Osztárak korona járadék	—	—	—	100.
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	148.
Osztárak-magyar bankrészvény	—	—	—	1020.
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	438.
Osztárak hitelintézet részvény	—	—	—	572.75
Osztárak-magyar államvasuti részvény	—	—	—	365.
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	967.
Német birodalmi márka	—	—	—	39.55
London vista	—	—	—	122.
Paris vista	—	—	—	43.35
20 márkás arany	—	—	—	11.91

Szerkesztői üzenet.

? — Budapest. — Rendkívül örvendtünk nagybecsű megemlékezésének. S mint látni méltóztatik, lapunk élén azonnal felhasználtuk.

Hires, valódi

Máriacelli gyomorcsépek.

Készíti BRADY KÁROLY, „Az őrangyalhoz“ címzett gyógyszerárában Kremsierben (Ausztria, Morvaország.)

Brady

Schutzmarke.

altesti bántalmak, gyomorgörcs és kolikánál

évek hosszú során át

használták úgy felnőtteknél mint gyermekeknél, s melyek

étvágyhiányból oly hathatósan bizonyultak, ma-

radandó hírnevére tettek szert, sőt még híres orvosok érdekeit is előmozdították.

A legtöbb betegség rontott gyomor és étvágyhiányból keletkezik, mely betegségektől — különösen az alatt

felsoroltaktól — a csépek használata szerencsésen megóv, ha csak belőlük háromszor naponta csupán egy

kávéskanállal veszünk.

A máriacelli gyomorcsépek hatása a következő esetekben túlhalad minden más szert, különösen

étvágyhiány, rozsztágu lehelet, gyomorgyengeség, szelek, felbőfőség, kolika, gyomorkatharus,

gyomorégés, aránytalan nyálkaképződés, sárgaság, utalát és hányás, fofájás, ha a gyomortól

ered, gyomorgörcs, székszorulás, eldugulás, a gyomor túlterhelése ételek és italok által, maj-,

llep- és vesebetegységeknél (aranyér).

Ezen csépek több mint 200 év óta azon tapasztalást nyújtottak, hogy a legtöbb gyomor és altesti bántalmakat gyógyítják, sőt még hosszú több mint 100 éves életkorra segítettek.

Ambrosius pater, a ferenciek klostornak egy apátja Syriában a Carmel-hegyen volt feltalálója, miért

öt egész Syriában és Palestinában csodálták, ki ott segített, a hol már segítség lehetetlen volt. Ő maga használván ezen csépeket, 107 évet élt atyja és anyja pedig 110 évet. Ezen szert halála után egy rokonnak örö-

költe, pater Servien konstantinápolyi pap, ki ezt mint titkos szert kevésnek nyújtotta s csak később szintén egy

rokonuk, ki az orvosi pályán Rómába volt, ismét megalkotta régi megérdemelt hírnevét.

Pater Gregor, főtisztelendő apát az athosi kolostorban 98 évet élt és egy másik apát ugyanezen kolostor-

ban 102 évet. A muranói invalidus szállodában 1838-ban meghalt egy 100 éves tiszt, Kováts János, ki tényleg

hosszu életét ezen csépeknek köszönhette. Erzsébet hercegnő Innsbruckban, kit a legtöbb orvos gyógyíthatatlannak

mondott, ezen csépek használata által még sok évet élt.

Ilyen tények mellett ezen csépek eleinte csak kolostorokban, később kórházakban és Európa legtöbb

városában mint megbecsülhetlen szer a legjobb sikereket mellett használtattak. Végül még megemlítendő, hogy

ezen csépek — melyek sok híres orvos által elismertettek — alkatrészei minden más orvosság vegyeit nem

kezezik, hanem különféle szerencsésen megválasztott délszaki növények preparált nedvei, melyeket évente a

Libanon hegyén Kis-Ázsiában gyűjtenek és mindig friss állapotban Európába lesznek küldve.

Használati utasítás.

A máriacelli csépek gyöngéden oldólag hatnak, igen kellemes keserű ízűek bínak és reggel éh-

gyomorral, továbbá ebéd előtt és este lefekvés előtt egy-egy kávéskanállal beveendő (gyerme-

keknek csak egy harmadrésznél kell adni) és friss vízzel vagy vízzel keletkező bűzösítő. Bűvészet

után e csépek az egész életrendszernek élénkítő, erőt és bátorságot kölcsönöznek. Meg kell jegyezni, hogy e csépek folytonos

használata által a fennebb idézett betegségek bármelyike 2-4 hét alatt teljesen megszűnik. Magától értetődik, hogy e mellett szigorú diet-

rendet kell követni.

Brady

Schutzmarke.

Óvás! Lelkiismeretlen hamisítók megkísérelték csekélyebb értékű praeparatumokat ugyanazon, vagy hasonló név alatt áruba bocsátani s azokat valódi Máriacelli gyomorcsépekként eladni. Mindenkit óva intünk ezen hamisítványok megvásárlásától, nehogy azok használata káros következményeket vonjon maga után.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriacelli gyomorcsépek a legnagyobb győgyerővel bíró növényekből készülnek s valódiságuk jelétül vörös az idenyomatott védjegy s aláírással ellátott papírba van csomagolva és a minden üveghez mellékelt használati utasításon meg van jegyezve, hogy Gusck H. Kremser-i nyomdájában készült.

Egy üveg ára 40 kr. — Kettős üveg ára 70 kr.

A híres, valódi Máriacelli gyomorcsépek a következő győgytárakban kaphatók:

Magyarországon: Budapest, Török József király-utca, Petri Ottó, Székely A., Budai Emil, Városházter 9. Buttyán Tomcsányi L. Abony. Lukács Gy. Apatin. Rátaj Th. Apáczs, Bonomy Antal, Arad, Ring Lajos, Kiss István, Scaffer A. Aranyos-Maróth, Bittó Károly, Aszód, Dózsá A. Baja, Hollósy József, Nagy Sándor, Bánfalva, Ap.ó András, Baranya-Selye, Uwira Fr. Barcs, Kohut Sándor, Béla, Turner János, Berettyó-Ujfalu, Tamási G. Bicske, Göllner Károly, B.-Csaba, Varság, B.-Gyarmat, Cserevenyák Gy., Kanitz Odón, B.-Mágocs, Szep Géza, B.-Szarvas, Bugyis A., Bonyhád, Kramlik József, Bazin, Meisl Fr. Czepléd, Bohus Ed., Zalai, Csáková (Temes), Toldy Sándor, Csenej, Ruttner J. Csepreg, Kokas Mihály, Cs.-Somorja, Barta T. Debreczen, Göllt Nándor, Tóth Béla, Mihalovics István, Dr. Rotschnek Emil Tamási Balás, Datta, Braumüller E. Diószegh, Vaday Ignác, Dobsina, Tírecher, Dollova, Kos József, Dorozsma, Karcsey Károly, Duna-Pataj, Modra Pál, Enying, Adler Emil, Eperjes, Makowiczky, Molitorisz István, Eger, Irgalmas barátok, Köllner L. özvegye, Buzáth L. Ermihályfalva, Mátray István, Érsekújvár, Mészáros, Feika

Comides K. Fekete Ardo, Sztempák Géza, Fiume, Mizzán A. Pécs, Irgalmas barátok, Zsiga László, ifj. Erreth János, Sipőcz István, Göbel Kálmán, Gödöllő, cs. és kir. udv. gyógyszerár, N.-Beeskerek, Kellner J. Moczkovcsák D. Nagy-Kanizsa, Prager Béla, Belusz Lajos, Nagy-Kikinda, Neuhold Károly, Panajoth Sándor, Nagy-Leker, Bolyos Gyula, Nagvárád, Ember E., Molnár Lajos, Nyíry György, Hering Sándor, Győrött, Mehlshmidt J. Hadház, Farkas Odón, Hajós, Martinovich J. Hatzfeld, Holcz Mátyás, H.-M.-Vásárhely, Bereczk Péter, Kiss Gyula, Németh L. Holics, Mülbauer R. J. Homona, Szekerák Ambrus, Hosszufalu, Jekelius G. Hosszu-Pályi, Sárossy Imre, Huszt, Keresztes József, Iglo, Gärtner Kálmán, Ipolyság, Berkó István, Jászberény, Merkl J. Kaba, Horváth Kálmán, Kalocsa, Horváth Károly, Káloz, Jeges Antal, Kápolna, Egerland K. Kápolna-Nyék, Hankóczy E. Kaposvár, Czollner, Pataky Andor, Kapuvár, Vavreskay János, Karánsebes, Müller J. Ristic, Kassa, Gállik Géza, Mégyay Gusztáv, Molnár Lipót, Wandraschek Károly, Kecskemét, Katona, Molnár, Farkas J. Bódogh F. Kékes, Scheint A. Késmárk, Genersich Károly.

301 6-35